

Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo

Presentación

A Facultade de Ciencias Empresariais de Ourense está localizada no Edificio Xurídico Empresarial do Campus Universitario en pleno centro da cidade.

A oferta educativa para o próximo curso 2024-2025 no Centro é:

Títulos de Grao:

- **GRADO EN ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS**
- **GRADO EN TURISMO**
- **PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + ENXEÑERÍA INFORMÁTICA**
- **PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + DEREITO**
- **PROGRAMA CONXUNTO TURISMO + XEOGRAFÍA E HISTORIA**
- **GRAO EN ADE CON RECOÑECIMIENTO MUTUO DE ESTUDOS POLA UNIVERSIDADE DE VIGO E A HOCHSCHULE BREMENHAVEN (ALEMAÑA)**
- **Grao en Turismo con especialización en Termalismo**

Desde o curso 2015-2016, grazas a un acordo de cooperación Inter-Institucional con Hochschule Bremerhaven, a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo oferta o **Programa de Dobre Grado Internacional** en Administración e Dirección de Empresas (Business Administration & Management) da **Universidade de Vigo** e Bachelor of Arts in Business Administration en **Hochschule-Bremerhaven**. Ademais, por terceiro ano consecutivo ofértase o programa **ADE INTERNACIONAL** con mais de 60 créditos impartidos en inglés. No curso 2016-2017 iníciase a oferta do programa **TURISMO INTERNACIONAL**, na actualizade ofertase a especialización en termalismo co Institutue de Thermalisme da Universidade de Burdeaux.

Con estes acordos e programas a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo aposta pola internacionalización dos estudos e a participación dos estudantes en programas de mobilidade e intercambio, abrindo un abanico a novos horizontes e opcións de futuro.

En canto á oferta de POSGRAOS da Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo:

- **MESTRADO OFICIAL EN DIRECCIÓN E PLANIFICACIÓN DO TURISMO**
- **MESTRADO OFICIAL EN XESTION EMPRESARIAL DO DEPORTE**

Para obter máis información visita a nosa páxina web <https://fcetou.uvigo.es/gl/>

¡Ven a visitarnos!

Organigrama

EQUIPO DECANAL

Decana

María Montserrat Cruz González

Teléfono: 988 368 800

e-mail: decano.eto@uvigo.gal

Secretario

Juan Manuel de los Rios Sánchez
Teléfono: 988 368 816
e-mail: secretario.facultade.eto@uvigo.gal

Vicedecano de Ordenación Académica

Francisco Tugores Martorell
Teléfono: 988 368 770
e-mail: ftugores@uvigo.gal

Vicedecano de Estudos de Grao e Xestión Informática

Francisco Xabier Sánchez Sello
Teléfono: 988 368 742
e-mail: javiss@uvigo.gal

Vicedecano de Calidade

Vanessa María Suarez Porto
Teléfono: 988 367 719
e-mail: vsuarez@uvigo.gal

Coordinadora de Relacións Internacionais

Maria Beatriz González Sánchez
Teléfono: 988 368 712
e-mail: bgonzale@uvigo.gal

Coordinadora do Grao en Turismo e PCEO Turismo+Xeografía e Historia

Mª Dolores Rivero Fernández
Teléfono: 988 368 717
e-mail: mrivero@uvigo.gal

Coordinar do Grao en ADE, PCEO ADE+Dereito, PCEO ADE+Enxeñería Informática

Marcos Alvarez Díaz
Telefono: 988 368 764
e-mail: marcos.alvarez@uvigo.gal

Localización

Edificio Xurídico-Empresarial
Campus Universitario As Lagoas
32004 Ourense

Conserxería: + 34 988 368 700

Secretaría de alumnado: +34 988 368 803; administracion.eto@uvigo.es

Secretaría de Decanato: +34 988 368 800; secretario.eto@uvigo.es

Relacións Internacionais: bgonzale@uvigo.es

Información xeral: info.eto@uvigo.es

Fax: + 34 988 368 923

Páxina web: www.fcetou.uvigo.es

PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia

Materias

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G740V01411	Prehistoria da Península Ibérica	1c	6
004G740V01412	Historia antiga da Península Ibérica	1c	6
004G740V01413	Historia medieval da Península Ibérica	1c	6
004G740V01414	Historia de América precolombina e colonial	1c	6
004G740V01415	Historia da arte moderna	1c	6
004G740V01416	Paleografía	1c	6
004G740V01421	Distribución turística	2c	6
004G740V01422	Planificación pública do desenvolvemento turístico	2c	6
004G740V01423	Promoción turística	2c	6
004G740V01424	Linguas estranxeiras para o turismo IVA: Inglés	2c	3
004G740V01425	Linguas estranxeiras para o turismo IVB: Francés	2c	3
004G740V01426	Linguas estranxeiras para o turismo IVC: Alemán	2c	3
004G740V01427	Linguas estranxeiras para o turismo IVD: Portugués	2c	3
004G740V01428	Investigación de mercados turísticos	2c	6
004G740V01429	Fiscalidade de empresas turísticas	2c	6

Curso 5

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G740V01511	Turismo e desenvolvemento económico territorial	1c	6
004G740V01512	Sistemas de información para a xestión turística	1c	6
004G740V01513	Xestión de restauración	1c	6
004G740V01514	Xestión dos recursos financeiros	1c	6
004G740V01515	Recursos territoriais	1c	6
004G740V01521	Historia moderna de España	2c	6
004G740V01522	Historia contemporánea de España	2c	6
004G740V01523	Historia: Mundo actual	2c	6
004G740V01524	Historia da arte contemporánea	2c	6
004G740V01525	Xeografía: Sistemas de representación xeográfica	2c	6
004G740V01981	Prácticas en empresas - Turismo	2c	12

Curso -

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
--------	------	--------------	-----------

O04G740V01982	Prácticas externas - Xeografía e Historia	1c	12
O04G740V01991	Traballo de Fin de Grao - Turismo	1c	12
O04G740V01992	Traballo de Fin de Grao - Xeografía e Historia	1c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prehistoria da Península Ibérica				
Materia	Prehistoria da Península Ibérica			
Código	004G740V01411			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Comendador Rey, Beatriz Pilar			
Profesorado	Comendador Rey, Beatriz Pilar			
Correo-e	beacomendador@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/my/			
Descrición xeral	A materia Prehistoria da Península Ibérica impártese no 3º ano do Grao en Xeografía e Historia, dentro do bloque Historia de España. O seu papel básico é iniciar ao alumno nos desenvolvementos xerais da prehistoria peninsular atendendo con especial atención ás fontes arqueolóxicas empregadas para o seu estudo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento dos conceptos principais da Historia da Península Ibérica	
Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en bibliografía específica	
Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna	
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas	

Contidos

Tema	
I. O nacemento da Prehistoria e o proceso de hominización da P. Ibérica.	Tema 1.- O Nacemento da Prehistoria peninsular. Tema 2.- O Cuaternario. Tema 3.- A hominización da P. Ibérica. Tema 4.- Do Homo Neandertal ao Homo Sapiens.
II. As bases económicas e de subsistencia.	Tema 1.- Economía cazadora-recolectora e economía produtora. Tema 2.- Modelos de ocupación e asentamento. Tema 3.- Tecnoloxías Prehistóricas. Tema 4.- O intercambio e o desenvolvemento dos circuitos comerciais.
III. As sociedades e as formas simbólicas.	Tema 1.- Arte Prehistórico. Tema 2.- A morte. Tema 3.- A orixe da desigualdade social.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	23	32	55
Seminario	7	10	17
Traballo tutelado	0	25	25
Resolución de problemas	0	8	8
Eventos científicos	2	0	2
Saídas de estudo	6	3	9
Exame de preguntas obxectivas	1	5	6
Traballo	5	8	13
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	5	9
Observación sistemática	0	4	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira colaborativa, en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Eventos científicos	Conferencias, faladoiros, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por relatores/as de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Saídas de estudo	Actividades de aplicación, contraste e observación dos coñecementos nun contexto determinado nun espazo externo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Seguimento individualizado dos materiais xerados coas anotacións da profesora. O seguimento individualizado do alumnado será feito a partir das ferramentas propias da plataforma Moovi e/ou medios telemáticos.
Traballo tutelado	Seguimento individualizado dos materiais xerados coas anotacións da profesora. O seguimento individualizado do alumnado será feito a partir das ferramentas propias da plataforma Moovi e/ou medios telemáticos. s.
Resolución de problemas	Seguimento individualizado dos materiais xerados coas anotacións da profesora. O seguimento individualizado do alumnado será feito a partir das ferramentas propias da plataforma Moovi e/ou medios telemáticos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Os coñecementos adquiridos serán avaliados mediante un proba de preguntas obxectivas. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos conceptos principais da Historia da Península Ibérica	40	
Traballo	Realizarase un traballo colaborativo con diversas actividades que finalizan na entrega dun documento e que deberá ser exposto. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en bibliografía específica Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna.	30	
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado deberá solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesora. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en bibliografía específica	20	
Observación sistemática	En todas as actividades e probas que conforman a programación valorarase a participación activa do alumnado. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas	10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

- A Material Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, permitirá o acceso aos materiais precisos para adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos.
- Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial

ou remota) que quedará claramente establecido.

- O estudantado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no transcurso da avaliación continua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/a docente considere imprescindibles. No caso do alumnado semipresencial, as actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota.
- Para aprobar a materia, será preciso superar cada un dos bloques de avaliación da materia.
- O alumnado que non siga á modalidade de avaliación continua e que non realice a entrega de, como mínimo, o 80% das actividades prácticas nos prazos establecidos, pasará ao modelo de avaliación final.
- O seguimento individualizado da participación do alumnado (10%) será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios enliña, etc.).
- O estudantado que elixa ser avaliado mediante a modalidade de avaliación global deberá comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo).
- O alumnado que non siga a avaliación continua será avaliado dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 90% da avaliación final, e que examinará a adquisición das competencias tanto teóricas como prácticas.
- Todos os estudantes matriculados na materia deben cumprir o seu compromiso de honestidade académica e respectar os dereitos de autor/a tanto á hora de empregar os materiais postos á súa disposición a través de Moovi, como en calquera tarefa, proba ou exame.
- Calquera indicio de plaxio será cualificado cun cero, entendendo por iso cando se copien no substancial obras alleas, o que inclúe todo tipo de material ou recurso suxeito a propiedade intelectual, desde ideas e imaxes ata softwares ou vídeos, entre outros, sen citarse debidamente dándooas como propias.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cardoso, J.L., **Pré-História de Portugal**, Universidade Aberta, 2007

Cruz Berrocal, C., García Sanjuán, L. y Gilman Guillén, A. (coords.), **The Prehistory of Iberia. Debating Early Social Stratification and the State**, Routledge, 2013

Fernández, V., **Prehistoria. El largo camino de la humanidad**, Alianza Editorial, 2007

Menéndez, M., **Prehistoria de la Península Ibérica : el progreso de la cognición, el mestizaje y las desigualdades durante más de un millón de años**, Alianza Editorial, 2019

Vega, G., Bernabeu, J., Chapa, T., **La Prehistoria. Historia de España. Tercer Milenio**, Síntesis, 2003

Bibliografía Complementaria

Alcina, J. (Coord.), **Diccionario de Arqueología**, Alianza Editorial, 1998

Álvarez, E., Blanco, A., Rivero, O., **Prehistoria de la Península Ibérica**, Universidad de Salamanca, 2020

Arias, F., Romero, A. M., **Diccionario de Termos de Arqueología e Prehistoria**, Ir Indo, 1995

Arzuaga, J.L., **Atapuerca y la evolución humana**, Fundación Caixa Catalunya, 2004

Bernabeu, J., Aura, J., Badal, E., **Al Oeste del Edén. Las primeras sociedades agrícolas en la Europa mediterránea**, Síntesis, 1993

Bicho, N., Carvalho, A.F., **Manual de Arqueología Pré-Histórica**, Centro de Estudos de Património. Departamento de História, 2006

Buxó, R., **Arqueología de las plantas: la explotación económica de las semillas y los frutos en el marco mediterráneo de la Península Ibérica**, Crítica, 1997

Buxó, R., **Arqueobotánica: Los usos de las plantas en la Península Ibérica**, Ariel, 2008

Cardoso, J.L., **Pré-Historia de Portugal**, Verbo, 2002

Castro, P. V., González, R., Lull, V., Mico, R., **Cronología de la Prehistoria Reciente de la Península Ibérica y Baleares (c. 2800-900 cal. ANE)**, BAR-IS, 652, 1996

Chapman, R., **La formación de las sociedades complejas. El sureste de la península ibérica en el marco del Mediterráneo occidental**, Crítica, 1991

Cintas Peña, M., **La desigualdad de género en la prehistoria ibérica : una aproximación multi-variable**, BAR, 2020, 2020

Díaz-Andreu, M., **Historia de la Arqueología en España**, Ediciones Clásicas, 2002

Díaz-Andreu, M., Mora, G. y Cortadella i Morral, J., **Diccionario histórico de la Arqueología en España (siglos XV-XX)**, Marcial Pons, 2009

Eiroa, J., Bachiller, A., Castro, L., Lomba, J., **Nociones de tecnología y tipología en Prehistoria**, Ariel, 1999

Fernández-Miranda, M., **Los orígenes de la civilización. El Calcolítico en el Viejo Mundo**, Síntesis, 1993

Fernández, E., González, A., Rivero, O., **Prehistoria de la península ibérica**, USAL, 2020

Fullola, J. M., Petit, M. A., **La puerta del pasado**, Martínez Roca. S.A., 1998

Gracia Alonso, F. (coord.), **De Iberia a Hispania**, Ariel, 2008

Hernando, A., **Los primeros agricultores de la Península Ibérica**, Síntesis, 1999

Jorge, S., **Domesticar a terra. As primeiras comunidades agrárias em território português**, Gradiva, 1999

López García, P. (ed), **La Prehistoria en la península Ibérica**, Akal, 2020

Lull, V, **La "cultura" de El Argar. Un modelo para el estudio de las formaciones económico-sociales prehistóricas**, Akal, 1993

Menéndez, M., Jimeno, A. Fernández, V., **Diccionario de Prehistoria**, Alianza Editorial, 1997

Moure, A., González Morales, M. R., **La expansión de los Cazadores. Paleolítico Superior y Mesolítico en el Viejo Mundo**, Síntesis, 1992

Moure Romanillo, A., Santos Yanguas, J., **Historia de España. Prehistoria. Del primer hombre a las colonizaciones mediterráneas (hasta el siglo III a. C.). vol. I.**, Espasa Calpe, 2004

Ruiz-Gálvez Priego, M. (coord.), **La Edad del Bronce. ¿Primera Edad de Oro de España? Sociedad, economía e ideología**, Crítica, 2001

VV.AA., **Territórios da Pré-História em Portugal**, Arkeos-Perspectivas em Diálogo 19. CEIPHAR, 2006

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase una documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

Recoméndase que o alumnado coñeza as ferramentas dixitais básicas (procesado de textos, realización de presentacións, bases de datos, etc.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia antiga da Península Ibérica				
Materia	Historia antiga da Península Ibérica			
Código	004G740V01412			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Reboreda Morillo, Susana María			
Profesorado	Reboreda Morillo, Susana María			
Correo-e	rmorillo@uvigo.gal			
Web	http://moovi.uvigo.es			
Descrición xeral	Materia do programa English Friendly. Os/as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés. Coñecemento dos principais acontecementos e dos procesos de cambio e permanencia que tiveron lugar ao longo da Historia Antiga Roma e a Península Ibérica seguindo unha perspectiva diacrónica. Trátase de incentivar a actitude crítica dos alumnos mediante a análise actualizada da realidade de Roma e da Península Ibérica na Antigüidade.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Coñecemento dos conceptos principais da Historia da Península Ibérica

Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado

Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e a súa contorna

Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes históricas e das interpretacións historiográficas

Comparación da Historia de España con procesos históricos similares do resto do mundo con especial incidencia na Historia de Europa

Contidos

Tema

1. Introducción	1.1. Fontes para o estudo da Historia Antiga da Península Ibérica. 1.2. Situación previa: os pobos prerromanos e os pobos colonizadores
2. Hispania Romana: A República. Roma e a Península Ibérica.	2.1. A República romana. 2.2. A orixe e a expansión de Roma na Península Ibérica 2.3. Os intereses dos romanos da Península Ibérica 2.4. As transformacións na Península Ibérica
3. Hispania Romana: O Imperio e a Península Ibérica.	3.1. O final da conquista 3.2. O Alto Imperio 3.3. O Baixo imperio 3.4. As consecuencias da romanización

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	1	3
Lección maxistral	30	15	45
Obradoiro	6	12	18
Eventos científicos	2	0	2
Traballo tutelado	5	12	17
Seminario	5	3	8
Presentación	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	13	15

Exame de preguntas de desenvolvemento	2	22	24
Autoavaliación	0	2	2
Presentación	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o coñecemento previo do alumnado, así como a presentar a materia. Actividades a través da plataforma Moovi ou a Aula Remota
Lección maxistral	O material docente empregado na aula será subido con antelación á plataforma de teledocencia, así como outros documentos con contidos teóricos que faciliten a comprensión do temario impartido. Exposición por parte do profesorado das claves fundamentais de cada un dos bloques temáticos. As clases serán gravadas e subidas a Moovi.
Obradoiro	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou completar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas. Actividades na aula ou a través da plataforma Moovi.
Eventos científicos	Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o departamento de Historia, Arte e Xeografía e/ou a Facultade de Historia. Se ben a asistencia a esta actividade non é obrigatoria, sería recomendable a súa asistencia a través, de ser posible, da aula remota.
Traballo tutelado	Traballos realizados en grupo (máximo 3 persoas), orientados a fomentar o espírito crítico, o coñecemento dos feitos históricos e a visión dos mesmos dende diversos soportes na actualidade. A asignación de traballos deberá quedar resolta no primeiro mes do cuadrimestre.
Seminario	Sesións presenciais ou virtuais orientadas ao seguimento e orientación sobre o estudo de contidos, preparación das actividades e probas de avaliación e á aclaración das diversas dúbidas que vaian xurdindo sobre aspectos da materia.
Presentación	As presentacións e exposicións relaciónanse co traballo tutelado, e será exposto na aula (física ou remota) y a través de moovie. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos conceptos principais da Historia xeral ou universal. Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas sobre a teoría da materia. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle e correo electrónico. Seguimento na aula e no Campus Remoto (enlace en Moovi).
Traballo tutelado	Seguimento individualizado das actividades orientadas á resolución de problemas en relación cos traballos realizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle e correo electrónico. Seguimento na aula e no Campus Remoto (enlace en Moovi).
Seminario	Seguimento e orientación sobre o estudo de contidos, preparación das actividades e probas de avaliación e aclaración das diversas dúbidas que vaian xurdindo sobre aspectos da materia. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle e correo electrónico. Seguimento na aula e no Campus Remoto (enlace en Moovi).
Presentación	Previo á presentación, se comentarán os aspectos a tratar. Cando se precise, buscarase asesoramento sobre a maneira máis adecuada de levar a cabo a presentación. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle e correo electrónico. Seguimento na aula e no Campus Remoto (enlace en Moovi).

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Obradoiro	Análises e comentarios críticos das fontes que proporcionan o coñecemento da Historia Antiga da Península Ibérica: textos, iconografía e material arqueolóxico. Poderá completarse cunha análise crítica dalgún documental visionado na aula e subido á plataforma. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado. Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes históricas e das interpretacións historiográficas.	20
Traballo tutelado	Entrega, na data sinalada, dos traballos realizados de maneira individual ou en grupo sobre a presenza de Roma na Península Ibérica. O alumnado escollerá o tema a tratar con apoio docente. Exporase na aula de forma presencial ou remota. Previamente en formato electrónico. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e a súa contorna. Análise e valoración dos conceptos adquiridos a partir do emprego das fontes históricas e das interpretacións historiográficas.	15
Presentación	As presentacións e exposicións relaciónanse co traballo tutelado, e será exposto na aula (física ou remota). Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos conceptos principais da Historia xeral ou da Península Ibérica, especialmente da Historia Antiga e, de xeito máis concreto, a cultura romana neste ámbito xeográfico. Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia.	5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Esta proba escrita está unida aos talleres. Consistirá na resolución dun texto a modo de comentario, seguindo as pautas empregadas ao longo do curso nos talleres das sesións prácticas. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos conceptos principais da Historia da Península Ibérica na Antigüedad. Análise e valoración dos conceptos apresos a partir do uso das fontes históricas e das interpretacións historiográficas.	15
Exame de preguntas de desenvolvemento	Esta proba escrita está unida á sesión maxistral. A través dela valorarase o coñecemento teórico adquirido na materia exposto na aula. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos conceptos principais de Historia Antiga da Península Ibérica. Análise e valoración dos conceptos apresos a partir do uso das fontes históricas e das interpretacións historiográficas.	35
Autoavaliación	Valoración do traballo autónomo do alumnado mediante a realización de cuestionarios sobre os contidos da materia a través de Moovi. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos conceptos principais da Historia Antiga da Península Ibérica.	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar esta materia é imprescindible acadar unha puntuación de 5 entre a resolución de problemas e/ou exercicios e o exame de preguntas de desenvolvemento.

Os/as estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moovi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos.

Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan acceder á mesma porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial:

seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os/as estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándoas como propias" (dle-rae).

Para todo o alumnado especificaranse en Moovi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.). Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de "avaliación global" deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do *Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado* da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á avaliación continúa, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Alvar Ezquerro, Jaime (dir.), **Entre Fenicios y Visigodos. La Historia Antigua de la Península Ibérica**, La esfera de los libros, 2008

Blázquez, J.ª, Montenegro, A., Roldán, J.M., Mangas, J., Teja, R., Sayas, J.J., García Iglesias, L., **Historia de España Antigua. Tomo II: Hispania romana.**, 5, Catedra, 2007

Bravo Castañeda, G., **Historia del mundo antiguo.**, Alianza, 2008

Bravo, Castañeda, G., **Nueva historia de la España antigua**, Alianza, 2011

Díaz Martínez, P. C., Martínez Maza, C., Sanz Huesma, F.J., **Hispania tardoantigua y visigoda**, Itsmo, 2007

Gómez Espelosín, F. J., **Iberia e Hispania. Recursos para el estudio de la historia de la España antigua**, Universidad de Alcalá, 2011

Gracia Alonso, F., **Roma, Cartago, íberos y celtíberos: las grandes guerras en la Península Ibérica**, Ariel, 2006

Harrison, R. J., **Hispania, provincia imperial**, El País, 2007

Le Roux, P., **Romanos de España: ciudades y política en las provincias, siglos II a. C.-III d. C.**, Bellaterra, 2006

Roldán Hervás, J. M. (dir.), **Diccionario Akal de la Antigüedad hispana**, Akal, 2006

Roldán, J.M., Santos Yanguas, J., **Historia de España. Vol.2: Hispania Romana. Madrid.**, UNED, 2004

Sánchez Moreno, E. (edit.), **Protohistoria y Antigüedad de la Península Ibérica. I: Las fuentes y la Iberia colonial**, Silex, 2007

Sánchez Moreno, E., Gómez-Pantoja, J. (coord.), **Protohistoria y Antigüedad de la Península Ibérica II: La Iberia Prerromana y la Romanidad**, Silex, 2008

Celestino Pérez, S., Armada, X.L., Ayán Vila, X.M., Blanco García, J.F., Ferrer Albelda, E., Parcer, **La Protohistoria En La Península Ibérica**, Itsmo, 2017

Bibliografía Complementaria

Abdreau (et alii), **El hombre romano**, Alianza, 1991

Andreu Pintado, Javier, Cabrero Piquero, Javier, Rodà de Llanza, Isabel (ed.), **Hispaniae. Las provincias hispanas en el mundo romano**, Institut Català d'Arqueologia Clàssica, 2009

Arce, J., **El último siglo de la España romana**, Alianza, 2009

Aubet, Mª E., **Tiro y las colonias fenicias de occidente**, Crítica, 1994

Bravo Castañeda, G., **Hispania y el Imperio.**, Síntesis, 2007

Chaín Galán, A., De La Torre Echávarri, J.I., **Celtíberos. Tras la estela de Numancia (Catálogo exposición)**, Diputación de Soria, 2005

Chic García, G., **El comercio y el Mediterráneo en la Antigüedad**, Akal, 2009

Fernández Nieto, F.J. (dir.), **Historia Antigua de Grecia y Roma**, Tirant lo Bo Blanch, 2005

Gómez Espelosín, F. J., **Guerras ibéricas. Aníbal**, Alianza, 2006

Gómez Pantoja, J. (coord.), **Historia Antigua (Grecia y Roma)**, Ariel, 2003

García Moreno, L. et alii, **Historia del mundo clásico a través de sus textos, II. Roma**, Alianza Editorial, 1999

Gracia Alonso, F. (coord.), **De Iberia a Hispania**, Ariel, 2008

Jerphagnon, L., **Historia de la Roma Antigua**, Edhasa, 2007

López Castro, J. L., **Hispania Poena. Los fenicios en la Hispania romana**, Crítica, 1993

Mangas, J., **Leyes coloniales y municipales de la Hispania romana**, Arco, 2001

Maya, J. L., **Celtas e iberos en la península ibérica**, Icaria, 1999

Pastor Muñoz, M., **Viriato. El héroe hispano que luchó por la libertad de su pueblo.**, La esfera de los libros, 2004

Pérez Vilatela, L., **Lusitania. Historia y Etnología**, Real Academia de la Historia, 2000

Plácido Suárez, D., **Hispania Antigua, vol. I de Historia de España** □ Fontana, J., Villares, R. edit-, Critica, 2009

Roldán Hervás, J. M., Wulff Alonso, F., **Citerior y Ulterior: las provincias romanas de Hispania en la era republicana.**, Itsmo, 2001

Santos Yanguas, J., **Los pueblos de la España antigua.**, Historia 16, 1997

Sanz, R., **Las migraciones bárbaras y la creación de los primeros reinos de Occidente**, Síntesis, 1995

Recomendacións

Outros comentarios

Ao inicio do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moovi, polo que todo o alumnado debe estar dado de alta en dita plataforma e ter cubertos os datos de seu perfil, así como a súa fotografía.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia medieval da Península Ibérica				
Materia	Historia medieval da Península Ibérica			
Código	O04G740V01413			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, Francisco Javier			
Profesorado	Pérez Rodríguez, Francisco Javier			
Correo-e	fjperez@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
Descrición xeral	Coñecemento, comprensión e aceptación dos caracteres específicos, principais acontecementos e transformacións da sociedade da península Ibérica durante a Idade Media, prestando especial atención á súa realidade multicultural e ao ter sido o berce da realidade política actual			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento dos conceptos principais da Historia da Península Ibérica	
Coñecemento da Historia da Península Ibérica nunha perspectiva comparada.	
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas.	
Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en bibliografía específica.	
Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna.	
Compromiso coa ética e responsabilidade social como cidadán e profesional	

Contidos

Tema	
1.- Alta Idade Media (ss. V-X)	1.1.- Introducción á Idade Media peninsular 1.2.- Os reinos xermánicos da península Ibérica 1.3.- O predominio e esplendor de Al Andalus 1.4.- Os núcleos cristiáns do norte da Península
2.- Plena Idade Media (ss. XI-XIII)	2.1.- Da superioridade islámica á cristiá 2.2.- O equilibrio dos reinos cristiáns 2.3.- A plenitude da sociedade cristiá peninsular 2.4.- A difícil convivencia das tres culturas
3.- Baixa Idade Media (ss. XIV-XV)	3.1.- A institucionalización das monarquías 3.2.- Crise e recuperación da Europa occidental

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	22	22	44
Eventos científicos	2	2	4
Traballo tutelado	12	24	36
Seminario	3	12	15
Resolución de problemas de forma autónoma	2	6	8
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22
Traballo	4	4	8
Exame de preguntas obxectivas	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Sesión orientada a presentar a materia, tomar contacto co alumnado e reunir información sobre as súas competencias, motivacións e intereses
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia por parte do profesor e presentación das liñas básicas para o desenvolvemento das actividades relacionadas coa mesma
Eventos científicos	Horas reservadas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia.
Traballo tutelado	Elaboración e presentación de traballos feitos polo alumnado de forma individual ou en grupo
Seminario	Seguemento e aclaración de dúbidas sobre os contidos da materia así como supervisión do traballo autónomo do alumnado en relación coa mesma
Resolución de problemas de forma autónoma	Traballo autónomo do alumnado consistente na realización de cuestionarios e exercicios sobre os contidos na plataforma MooVi

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Seguemento e atención individualizada do alumnado na aula, despacho, plataforma MooVi, aula virtual do Campus Remoto ou mediante correo electrónico, coa intención de servir de guía para a realización do traballo e resolver os problemas e dúbidas que poidan xurdir na súa preparación.
Seminario	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas sobre os contidos da materia, metodoloxía utilizada para a realización dos exercicios e revisión das probas da avaliación. O seguemento farase a mediante os seguintes recursos: Todo o alumnado: curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo). Docencia presencial: seguemento na aula e seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: aula Campus Remoto (enlace en MooVi, UVigo).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas de forma autónoma	Avaliación continua do traballo autonómico do alumnado mediante a realización e presentación de tarefas propostas na plataforma MooVi. Con elo dará conta dos seguintes resultados da aprendizaxe: Coñecemento dos conceptos principais da Historia da Península Ibérica	10	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación mediante unha proba ao rematar as sesións teóricas con preguntas abertas a desenvolver sobre temas ou cuestións da materia. Con elo dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Coñecemento dos conceptos principais da Historia de Península Ibérica. Coñecemento da Historia da Península Ibérica nunha perspectiva comparada.	30	
Traballo	Avaliaranse os coñecementos teóricos adquiridos polo alumnado na realización e estruturación do traballo así como a súa capacidade de exposición. Con elo dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en bibliografía específica. Compromiso coa ética e responsabilidade social como cidadán e profesional.	30	
Exame de preguntas obxectivas	Avaliación mediante unha proba de preguntas curtas. Con elo se dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Coñecemento dos conceptos principais da Historia de Península Ibérica. Coñecemento da Historia da Península Ibérica nunha perspectiva comparada.	30	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma MooVi (UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e será cualificada cun cero calquera proba ou exame no que se "copien no sustancial obras alleas, dándolas como propias" (DLE-RAE).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estadísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de avaliación global deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo).

Aqueles alumnos/as que non se acollan á avaliación continua (que esixe a entrega en tempo e formadas tarefas propostas), serán avaliados dos contidos da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio, que representará o 30% restante. O devandito traballo deberá estar asignado, como mínimo, un mes antes da realización do exame oficial e entregarse coincidindo coa data fixada polo Centro para a súa realización en cada convocatoria. En todos os casos (modalidade presencial, semipresencial e opción no mencionado art. 3.10); para superar a materia requírese obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 na proba escrita (contidos teóricos e prácticos).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Loring, M.I.; Pérez, D. e Fuentes, P., **La Hispania tardorromana y visigoda. Siglos V-VIII [Historia de España 3er Milenio, nº 4]**, Síntesis, 2008

Salvatierra, V. e Canto, A., **Al-Ándalus. De la invasión al califato de Córdoba [Historia de España 3er Milenio, nº 5]**, Síntesis, 2008

Álvarez Borge, I., **La Plena Edad Media. Siglos XII-XIII [Historia de España 3er Milenio, nº 8]**, Síntesis, 2003

Guinot Rodríguez, E., **La Baja Edad Media en los siglos XIV y XV. Economía y Sociedad [Historia de España 3er Milenio, nº 9]**, Síntesis, 2003

Monsalvo Antón, J.M., **La Baja Edad Media en los siglos XIV y XV. Política y Cultura [Historia de España 3er Milenio, nº 10]**, Síntesis, 2005

Monsalvo Antón, J. M., **Atlas Histórico de la España medieval**, Síntesis, 2010

Bibliografía Complementaria

Álvarez Palenzuela, V.A. (dir.), **Historia de España de la Edad Media**, Ariel, 2002

Historia de España, 7. Época medieval. La dinámica política, Istmo, 2005

Historia de España. 8. Época medieval. Administración y gobierno, Istmo, 2003

Historia de España. 9. Época medieval. Economía y sociedad, Istmo, 2004

Historia de España. 10. Época medieval. Iglesia y cultura, Istmo, 2002

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia moderna de España/O02G251V01603

Historia medieval de Galicia/O02G251V01907

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia medieval universal/O02G251V01304

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase a través da plataforma Moodle (<http://moovi.uvigo.es>) documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades do curso. Por esta razón os estudantes deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia de América precolombina e colonial				
Materia	Historia de América precolombina e colonial			
Código	O04G740V01414			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Campos Álvarez, José Ramón			
Profesorado	Campos Álvarez, José Ramón			
Correo-e	xrcampos@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Estudo das orixes e desenvolvemento das culturas indíxenas americanas e dos procesos de descubrimento, conquista e colonización do novo mundo. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento dos conceptos principais da Historia de América	
Coñecemento dos procesos históricos americanos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias	
Coñecemento da Historia americana nunha perspectiva comparada	
Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado	
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas	
Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en bibliografía específica	

Contidos

Tema	
1. América Precolombina	1.1 As orixes do home americano 1.2 As primeiras culturas e os modelos de organización social 1.3 As grandes culturas indíxenas
2. América colonial	2.1 As navegacións atlánticas 2.2 Descubrimento e conquista de América 2.3 Os diversos modelos de ocupación do territorio e a súa organización administrativa 2.4 A economía das colonias europeas 2.5 Sociedade e cultura na etapa colonial

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	22	34	56
Eventos científicos	2	0	2
Traballo tutelado	5	20	25
Resolución de problemas	4	15	19
Obradoiro	6	14	20
Seminario	7	15	22
Exame de preguntas obxectivas	2	2	4
Observación sistemática	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Explicación da metodoloxía e do programa de actividades da asignatura, así como do sistema de avaliación.
Lección maxistral	Exposición das liñas de interpretación e desenvolvemento dos temas que forman parte do programa de contidos.
Eventos científicos	Asistencia a eventos ou actividades divulgativas.
Traballo tutelado	Atención personalizada a resolución de problemas derivados da realización dos traballos individuais.
Resolución de problemas	Actividades destinadas a exercicios prácticos.
Obradoiro	Sesións dirixidas a grupos que traballarán dende o comezo do curso nun tema práctico concreto. Estes traballos terán tamén horas de tutelaxe. Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento e a Facultade.
Seminario	Discusión e resolución de problemas xurdidos na realización dos traballos prácticos e nas clases maxistrais

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas sobre os contidos da materia, a metodoloxía utilizada e das probas de avaliación escritas. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (Moovi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e no seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).
Traballo tutelado	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (Moovi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e no seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).
Resolución de problemas	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (Moovi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e no seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	As sesións de traballo tutelado avaliaranse mediante a realización dun traballo a desenvolver sobre algún tema do programa. O que dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en bibliografía específica.	30	
Resolución de problemas	Comentarios de texto e material gráfico que será suministrado polo profesor. O que dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas. Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado, a través da realización das actividades e probas que conforman a programación da materia. O que dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Coñecemento da Historia de América nunha perspectiva comparada.	20	
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento e que inclúen preguntas de resposta curta, comentarios de texto e de imaxes. O que dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias.	40	
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática para describir e rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado. Avaliación continua do seu traballo autónomo, a través da realización das actividades e probas que conforman a programación da materia. O que dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Coñecemento da Historia América nunha perspectiva comparada	10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos.

Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan acceder á mesma porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.). O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles.

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de avaliación global deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo).

Aqueles estudantes que non poidan acollerse á avaliación continua, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BETHELL, L. (ed.), **Historia de América Latina (Vols. I-IV)**, 1ª, Crítica, 1990-2003

CARRERA DAMAS, G., **Historia General de América Latina**, 1ª, Trotta-UNESCO, 1999-2008

SIXIREI PAREDES, C., **Historia de América. T. I**, 1ª, Ir Indo, 2009

Bibliografía Complementaria

ALCINA FRANCH, J., **Las culturas precolombinas de América**, 1ª, Alianza Editorial, 2009

AMORES CARREDANO, J.B. (Coord.), **Historia de América**, 1ª, Ariel, 2006

CIUDAD, A.; LUCENA, M.; MALAMUD, C., **Manual de Historia Universal. Historia de América. Tomo X**, 1ª, Historia 16, 1992

ELLIOTT, J. H., **Imperios del mundo atlántico. España y Gran Bretaña en América (1492-1830)**, 3ª, Taurus Historia, 2011

ESPINO LÓPEZ, A., **La invasión de América**, 1ª, Arpa Editores, 2022

MALAMUD, C., **Historia de América**, 2ª, Alianza, 2010

MARCHENA, J.; GARAVAGLIA, J.C., **América Latina de los orígenes a la independencia**, 1ª, Crítica, 2005

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia de América contemporánea/O02G251V01901

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase unha documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moovi (<https://moovi.uvigo.gal/>), polo que todos os alumnos deben estar dados de alta en dita plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia da arte moderna				
Materia	Historia da arte moderna			
Código	004G740V01415			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Barriocanal López, María Yolanda			
Profesorado	Barriocanal López, María Yolanda			
Correo-e	barriocanal@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
Descrición xeral	Estudo das manifestacións artísticas en Italia nos séculos XV ao XVIII nas grandes xeneralizacións conceptuais que a historiografía artística sinala como Renacemento, Manierismo e Barroco. O seu desenvolvemento comprenderá a análise do proceso de produción e recepción da obra de arte durante estas centurias, a través dos creadores e obras máis significativas, tendo en conta a perspectiva histórica, social, ideolóxica e iconográfica que permiten a súa contextualización, co apoio das fontes literarias e documentais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
	Capacidade para recoñecer e reflexionar sobre as principais aportacións artísticas ao longo da historia.	
	Lectura da obra de arte como documento excepcional dos gustos estéticos e da mentalidade do pasado.	
	Capacidade para a interpretación da obra de arte nos diferentes períodos de estudo dende unha perspectiva metodolóxica múltiple.	

Contidos

Tema	
1. Humanismo e Renacemento	1.1. Concepto. O valor concedido á antigüidade. A preocupación humanista das artes. Arte e humanismo nas Cortes italianas do Renacemento
2. Clasicismo e Manierismo	2.1. Arquitectura e urbanismo no Quattrocento e Cinquecento italiano. O plan central. As teorías sobre a cidade ideal. A plasmación da igrexa triunfante 2.2. Orientacións pictóricas das escolas italianas. 2.3. A síntesis dos valores formais e intelectuais da escultura renacentista
3. O Barroco	4.1. Concepto. O Concilio de Trento e as artes. Retórica e procedementos barrocos 4.2. A arquitectura: a igrexa e os reformadores 4.3. Patronazgo e imaxinería relixiosa do Seicento italiano

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	26	25	51
Eventos científicos	2	2	4
Saídas de estudo	0	7	7
Traballo tutelado	10	29	39
Seminario	5	3	8
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	10	11
Traballo	3	7	10
Observación sistemática	0	1	1
Cartafol/dossier	0	8	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Sesión previa, orientada á presentación do desenvolvemento da materia e primeira toma de contacto cos estudantes
Lección maxistral	Clases expositivas que concentran o aprendizaxe teórico. Nas diferentes sesións se desenvolve o contido do programa, secuenciado en bloques temáticos. Para cada unidade temática ofrécese un esquema básico e bibliografía específica para seguir e profundizar nos contidos. Nas sesións empréganse recursos complementarios (proieccións en power point, fontes documentais e literarias, páxinas de internet, etc.)
Eventos científicos	Asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia
Saídas de estudo	Saídas de estudo para a visita e análise "in situ" de monumentos e conxuntos patrimoniais relacionados co contido da materia
Traballo tutelado	Traballos dirixidos á profundización na materia e ao fortalecemento da capacidade analítica e expositiva do alumnado. Consisten na elaboración dun traballo inédito, de carácter individual, vinculado aos contidos do programa. Valórase o acceso á bibliografía e fontes, a presentación, claridade expositiva, e a metodoloxía empregada.
Seminario	Apoio á formación do alumnado, orientado a resolver as dúbidas ou calquera outra cuestión relacionada coa materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	A atención personalizada consistirá na orientación e resolución das dúbidas plantexadas na realización dos traballos. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: TODO O ALUMNADO: na plataforma virtual de docencia Moodle (Moovi Uvigo), Campus Remoto, mail, e na aula e despacho cando sexa posible.
Seminario	Resolución de dúbidas metodolóxicas sobre os seminarios e actividades prácticas. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: TODO O ALUMNADO: na plataforma virtual de docencia Moodle (Moovi UVigo), Campus Remoto, mail, e na aula e despacho, cando sexa posible.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas de desenvolvemento	A sesión maxistral será avaliada mediante unha proba de resposta longa, na que o alumnado terá que demostrar a comprensión e asimilación dos contidos teóricos da materia. Con elo dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Coñecemento da Historia da Arte Moderna como produto dun complexo proceso, aberto e contínuo	40	
Traballo	Na súa avaliación se considerarán os seguintes criterios: singularidade e complexidade do tema de estudo escollido, metodoloxía, bibliografía e fontes consultadas, presentación, claridade e orixinalidade expositiva. Con elo o alumnado dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Capacidade para a interpretación das manifestacións artísticas do período de estudo.	20	
Observación sistemática	Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado nas actividades programadas, visitas, debates e presentación de tarefas. Con elo o alumnado dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Aplicar os coñecementos e demostrar por medio da elaboración e defensa de argumentos a resolución de problemas.	10	
Cartafol/dossier	Informe das saídas de estudo programadas como complemento da materia. Con elo o alumnado dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Lectura da obra de arte nos diferentes períodos de estudo dende unha perspectiva metodolóxica múltiple	10	

Resolución de problemas e/ou exercicios A sesión maxistral será avaliada tamén mediante a identificación, análise e comentario de obras de arte correspondentes á época Moderna, con especial atención á súa morfoloxía, tipoloxía e iconografía.

Os resultados de aprendizaxe avaliados son:

Capacidade para recoñecer e reflexionar sobre as principais aportacións artísticas ao longo da historia.

20

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (Moovi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados de aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial o remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan acceder ao mesmo porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estadísticas de acceso, realización de probas ou exercicios on line, etc.).

As sesións de lección maxistral do profesor serán gravadas en vídeo. Estas gravacións quedarán a libre disposición dos alumnos a través da plataforma Moodle, onde poderán visualizalas asincrónicamente no momento que o estimen oportuno.

Idénticas condicións rexen para a segunda convocatoria.

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de "avaliación global" deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do *Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado* da Universidade de Vigo). Serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio, que representará un 30% da mesma.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ARGAN, Giulio Carlo, **Renacimiento y Barroco. II. De Miguel Ángel a Tiepolo**, 1ª ed, Akal/Arte y Estética, 1987

BENEVOLO, Leonardo, **Historia de la Arquitectura del Renacimiento: la arquitectura clásica (del siglo XV al siglo XVIII)**, 3ª ed., Gustavo Gili, 1988

BOUCHER, Bruce, **La escultura barroca en Italia**, 1ª ed., Destino, 1999

CASTRIA MARCHETTI, Francesca, **El Barroco 1600-1700: el arte europeo de Caravaggio a Tiepolo**, 1ª ed., Electa, 2005

WITTKOWER, Rudolf, **Arte y Arquitectura en Italia. 1600-1750**, 5ª ed., Cátedra, 1988

PANOFKY, Erwin, **Renacimiento y Renacimientos en el arte occidental**, 3ª ed., Alianza, 1981

PANOFKY, Erwin, **Estudios sobre iconología**, 4ª ed., Alianza, 1980

WITTKOWER, Rudolf, **Los fundamentos de la arquitectura en la edad del Humanismo**, 1ª ed., Alianza, 1995

WÖLFFLIN, Heinrich, **Renacimiento y Barroco**, 2ª ed., Paidós, 1991

Bibliografía Complementaria

BLUNT, Anthony, **Teoría de las artes en Italia, 1450-1600**, 10 ed., Cátedra, 2007

BURCKHARDT, Jacob, **La cultura del Renacimiento en Italia**, 2ª ed., Akal/Arte y Estética, 2004

BURKE, Peter, **El Renacimiento italiano: cultura y sociedad en Italia**, 1ª ed., Alianza, 1993

PACCIOAROTTI, Giuseppe, **La pintura barroca en Italia**, 1ª ed., Itsmo, 2000

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso irase complementando a documentación sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moovi. Os alumnos deberán estar dados de alta e co seu perfil editado na plataforma de teledocencia Moodle (acceso via MooVi).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Paleografía				
Materia	Paleografía			
Código	004G740V01416			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Vaquero Díaz, María Beatriz			
Profesorado	Vaquero Díaz, María Beatriz			
Correo-e	mdiaz@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	A materia Paleografía permite ao alumnado coñecer as características gráficas dos ciclos da escritura latina, así como os sistemas abreviativos e de datación documental utilizados. Capacita ademais para ler e editar fontes documentais manuscritas que utilizan o alfabeto latino.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes e das interpretacións

Participación en seminarios, previa realización de lecturas, sobre un tema concreto

Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas

Contidos

Tema

1.- Os grandes ciclos da escritura latina.	1.1.- Definición e evolución do concepto de paleografía. 1.2.- Os grandes ciclos da escritura latina e o vocabulario básico da paleografía. 1.3.- O ciclo escriturario romano. 1.4.- As escrituras dos reinos xermánicos. A escritura visigótico-mozárabe. 1.5.- A escritura carolina. 1.6.- A escritura gótica. 1.7.- A escritura cortesana e procesal. 1.8.- A escritura humanística e a imprenta.
2.- Materiais, braquigrafía e datación documental.	2.1.- Materiais e instrumentos escriptorios. 2.2.- Abreviaturas, sistemas abreviativos e signos de puntuación e corrección. 2.3.- Datación documental.
3.- Elaboración de coleccións documentais.	3.1.- Normas de edición documental. 3.2.- Elaboración de índices.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	15	30
Obradoiro	23	15	38
Eventos científicos	2	0	2
Prácticas con apoio das TIC	6	20	26
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	12.5	13.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	12.5	13.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	25	27

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	Exposicións nas que se familiarizará ao alumnado coas principais características gráficas, sistemas abreviativos, normas de edición e sistemas de datación documental da escritura latina.
Obradoiro	Actividades en grupo nas que se realizarán prácticas de lectura, transcripción, datación, edición e elaboración de índices sobre documentación manuscrita pertencente aos distintos ciclos da escritura latina.
Eventos científicos	Reservanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia.
Prácticas con apoio das TIC	Traballo autónomo do alumnado a través da realización de exercicios de transcripción e datación documental (Moovi-UVigo).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais xerados polas actividades de lectura, transcripción, datación, edición e elaboración de índices. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual en Moovi e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).
Prácticas con apoio das TIC	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas sobre os exercicios de transcripción e datación documental. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual en Moovi e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Prácticas con apoio das TIC	Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado a través da realización de exercicios de transcripción e datación documental en Moovi. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Participación en seminarios, previa realización de lecturas, sobre un tema concreto. Elaboración e presentación oral e escrita de traballos monográficos individuais ou colectivos baseados en fontes e bibliografía específica.	10	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumnado deberá resolver e explicar exercicios sobre datación documental. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes e interpretacións historiográficas.	25	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumnado deberá resolver e explicar exercicios sobre desenvolvemento de abreviaturas realizados sobre fontes manuscritas. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes e interpretacións historiográficas.	25	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba na que o alumnado deberá datar, rexestar e transcribir un documento manuscrito. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Participación en seminarios, previa realización de lecturas, sobre un tema concreto.	40	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual en MooVi e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual Moovi (UVigo), que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do

alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándolas como propias" (DLE-RAE).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes e as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Todo o alumnado matriculado na materia ten dereito a *dispor como alternativa de probas de avaliación global* (artigo 64.g dos Estatutos da Universidade de Vigo). Aqueles estudantes que non se acollan á avaliación continua, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba na que deberán datar, rexestar e transcribir un documento manuscrito (50% da nota final) e outra na que terán que resolver e explicar exercicios sobre datación documental e transcripción de abreviaturas sobre fontes manuscritas (50% da nota final).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ROMERO TALLAFIGO, M. et al., **Arte de leer escrituras antiguas. Paleografía de lectura**, Universidad de Huelva, 1995

Paleografía y Diplomática de la UNED, UNED, 1991

RIESCO TERRERO, A. (ed.), **Introducción a la Paleografía y la Diplomática general**, Síntesis, 1999

CASADO QUINTANILLA, B., **Láminas de la Cátedra de Paleografía y Diplomática**, UNED, 1997

PETRUCI, A., **La ciencia de la escritura. Primera lección de Paleografía**, Fondo de Cultura Económica, 2003

Bibliografía Complementaria

MILLARES CARLO, A., **Tratado de Paleografía Española**, Espasa Calpe, 1983

BOULLÓN AGRELO, I.; MONTEAGUDO, H., **De verbo a verbo. Documentos en galego anteriores a 1260. Anexo da revista Verba**, Universidade de Santiago de Compostela, 2009

MILLARES CARLO, A. e MANTECÓN, J.I., **Album de paleografía hispanoamericana de los siglos XVI y XVII**, El Albir, 1975

AGUSTÍ, J.; VOLTES, P., **Manual de cronología española y universal**, CSIC, 1952

CAPELLI, A., **Cronologia, cronografia e calendario perpetuo: dal principio dell'era cristiana ai nostri giorni**, Ulrico Hoepli, 1988

RIESCO TERRERO, A., **Diccionario de abreviaturas hispanas de los siglos XIII al XVIII**, 1983

Gallaecia Monumenta Historica, Consello Cultura Galega,

CHARTA, Corpus Charta. Red Internacional,

RIESCO TERRERO, A. et al., **Vocabulario científico-técnico de Paleografía, Diplomática y ciencias afines**, Barrero&Azedo, 2003

DE HAMEL, Ch., **Copistas e iluminadores**, Akal, 1999

CARMONA DE LOS SANTOS, M^a, **Manual de Sigilografía**, Subdirección General de los Archivos Estatales, 1996

RUÍZ GARCÍA, E., **Manual de Codicología**, Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 1988

ÁVILA SEOANE, N., **Estructura documental. Guía para alumnos de diplomática**, Ediciones Trea, 2014

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Diplomática e arquivística/O02G251V01902

Prácticas externas/O02G251V01981

Traballo de Fin de Grao/O02G251V01991

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase a través de Moovi documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades da materia. Por esta razón todo o alumnado debe estar dado de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Distribución turística				
Materia	Distribución turística			
Código	004G740V01421			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Mazaira Castro, Andrés			
Profesorado	Mazaira Castro, Andrés			
Correo-e	amazaira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de Distribución Turística pretende profundizar no estudo das canles de distribución turística iniciado na materia de Marketing Turístico, prestando especial atención á situación actual do sector así como ás novas tecnoloxías e sistemas globais, co obxectivo de analizar as funcións e a estrutura das canles de distribución do sector turístico			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Analizar o papel que desempeñan os intermediarios no mercado turístico	
Familiarizar o alumno co funcionamento dos sistemas de distribución turística	
Analizar o impacto de Internet e das novas tecnoloxías nos Canales de Distribución Turísticos	

Contidos

Tema	
1. A distribución comercial do sector turístico	1.1. A Distribución no Marco do Business Model. 1.2.- A distribución comercial e o marketing turístico 1.2.1. Distribución comercial e produto turístico 1.2.2. A distribución comercial e o resto de elementos de Marketing Turístico. 1.3. O sistema de distribución no sector turístico 1.4. Funcións de intermediarios no sistema de distribución turística
2. A canle de distribución no sector turístico	2.1. Estructura da canle de distribución no sector turístico 2.2. Aspectos a considerar na elección da canle de distribución no sector turístico 2.3. Criterios de selección de canles de distribución no sector turístico 2.4. Outras decisións estratéxicas na política de distribución turística 2.5. Tipoloxía de intermediarios no sector turístico
3. As axencias de viaxes e outros intermediarios minoristas na distribución turística	3.1. As AAVV na distribución turística 3.2. Tipoloxía e papel das AAVV na distribución turística 3.3. Online Travel Agencies. 3.4.- Outros Intermediarios Minoristas.
4. Os Intermediarios Mayoristas na distribución turística	4.1. O Papel dos Intermediarios Mayoristas na distribución turística 4.2. Tipoloxía e funcionalidades dos Intermediarios Mayoristas na distribución turística
5. A Distribución turística en tempos de Redes	5.1. Impacto de Internet na Distribución Turística 5.2. Desintermediación e Intermediación. 5.3. Web, e commerce e distribución Turística. 5.4. Redes Sociais e Distribución Turística.
6. As centrais de reservas na distribución turística	6.1. Os CRS na distribución turística 6.2. Os GDS na distribución turística
7.- Tempos de Redes e Big Data	*

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	20	50
Resolución de problemas	12	32	44
Traballo tutelado	3	30	33
Seminario	1.5	16	17.5
Traballo	0.5	5	5.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Explicacións detalladas dos contidos do programa docente por parte do profesor na aula
Resolución de problemas	Resolución e presentación por parte do alumno de exercicios e casos planteados polo profesor
Traballo tutelado	Traballos na aula dos alumnos, tanto individual como en grupo para a resolución de exercicios e casos prácticos, ou de temas de actualidade relacionados coa materia
Seminario	As titorías se poderán desenvolver de forma individual ou en grupo, previa organización das mesmas co profesor

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Tempo dedicado polo profesor á atención personalizada do estudante.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Exame	50	
Resolución de problemas	Consiste na resolución de exercicios e de traballos ben de forma individual ou en grupo	15	
Traballo tutelado	Realización de exercicios e casos na propia aula	15	
Traballo	Realización e exposición de traballos en grupo	20	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Aplicarase un sistema dobre de posible avaliación; podendo o alumno optar por aquel que desexe:

Consistirá nunha avaliación durante todo o cuadrimestre, na que se valorará a participación nas clases, o enriquecemento que se faga ao traballo conxunto nas aulas (tanto nas sesión teóricas como nas prácticas), o traballo na resolución de casos prácticos realizado polo alumnos nas clases, os traballos realizados (tanto na aula como fora dela) polos alumnos tanto dun xeito individual como en grupo, así como a presentación dos mesmos.

- Sobre un máximo de 3 puntos o traballo realizado en clase .

- Ata 2 puntos unha proba na que resolvan algúns aspectos teórico prácticos realizados coa materia (os alumnos que teñan acadado a puntuación de 5 puntos nas dúas valoracións anteriores non terán que realizar esta proba)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Mercadotecnia turística/O04G240V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Planificación pública do desenvolvemento turístico				
Materia	Planificación pública do desenvolvemento turístico			
Código	O04G740V01422			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Vázquez Rodríguez, María Xosé			
Profesorado	Vázquez Rodríguez, María Xosé			
Correo-e	maxose@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/course/view.php?id=10561			
Descrición xeral	Planificación Pública do Desenvolvemento Turístico é unha materia básica que se imparte no segundo semestre do terceiro curso do Grao en Turismo. Consta dun total de 6 créditos ECTS, que se corresponden con 150 horas de traballo do alumno, das cales case 50 son actividades presencias, mentres que o resto serán actividades non presencias. Esta materia pretende iniciar ao estudante no coñecemento do papel das Administracións Públicas no sector turístico. Analizaremos cáles son os principios básicos das políticas públicas en relación ó turismo, presentaremos a organización administrativa turística e os principais instrumentos de planificación e xestión turística cos que contan as Administracións Públicas. Finalmente, abordaremos a Análise Custo-Beneficio como técnica de avaliación de proxectos e políticas públicas en relación ó turismo. A lingua de impartición será o galego. Non obstante, a materia é English Friendly, con tutorías e posibilidade de acceder a materiais de apoio en inglés para o alumnado que o precise.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Adquirir coñecementos básicos para entender as competencias e funcionamento das institucións públicas en materia turística.	
Recopilar, sínterizar, e analizar información e datos de forma crítica. Elaborar e interpretar indicadores.	
Buscar, seleccionar, ler e comprender bibliografía, e a partir dela elaborar e presentar resultados e informes.	
Conocer e aplicar técnicas de avaliación de impactos turísticos, así como métodos de análise da viabilidade social de proxectos turísticos.	
Conocer os principais instrumentos de planificación e xestión pública do turismo. Ser capaz de analizar o uso destes instrumentos de forma crítica.	

Contidos

Tema	
1. Introducción ó papel das administracións públicas no turismo.	Efectos ambientais, sociais e económicos do turismo.O papel da Administración Pública. Principios básicos da intervención pública en turismo.
2. A organización administrativa turística	UE, Estado, CCAA e Administración Local. Distribución de competencias. Cooperación e coordinación.
3. Instrumentos de planificación e xestión turística dende as Administracións Públicas	Concepto e indicadores de Turismo Sostible, Turismo en espazos naturais. Valoración económica de servizos recreativos e impactos ambientais. Impostos turísticos.
4. A Análise Coste-Beneficio de proxectos e políticas públicas en relación ó turismo.	Conceptos básicos da avaliación económica dende a perspectiva pública.Criterios de decisión. Risco. Efectos distributivos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	17	30	47

Prácticas con apoio das TIC	6	15	21
Seminario	2	0	2
Resolución de problemas de forma autónoma	15	30	45
Exame de preguntas obxectivas	0	10	10
Traballo	0	20	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/o directrices de un traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo, desenvolvidas en aulas de informática.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Apoio ó alumnado tanto de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) como de forma non presencial (a través do correo electrónico ou da plataforma de teledocencia) para a resolución de problemas e/ou exercicios plantexados na aula.
Prácticas con apoio das TIC	Apoio ó alumnado de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) para a análise de datos e elaboración de informes mediante ferramentas informáticas.
Seminario	Apoio ó alumnado tanto de forma presencial en aula para o seguimento de proxectos e tarefas realizadas en grupo.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Apoio durante as probas de tipo test e despois das mesmas para obter e proporcionar feedback sobre metodoloxía e contidos.
Traballo	Apoio ó alumnado tanto de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) como de forma non presencial (a través do correo electrónico ou da plataforma de teledocencia) para a elaboración de traballos de investigación e proxectos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas de forma autónoma	Valorarase a capacidade de resolución de problemas, elaboración de informes e indicadores, e aplicación dos coñecementos adquiridos nas clases prácticas.	20	
Exame de preguntas obxectivas	Realizaranse dúas probas (25% cada unha) para avaliar a comprensión de coñecementos impartidos en clase maxistral e en prácticas. Estas probas poderán ser tipo test e incluír tamén cuestións/problemas/supostos.	50	
Traballo	Valorarase a capacidade para buscar información, organizar o tempo e colaborar con equipos para a realización de traballos e proxectos en grupo.	25	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Haberá dúas posibilidades de avaliación, Avaliación Continua (AC) e Avaliación Global (AG):

A) A avaliación da materia por defecto será AC. O 50% da nota configurarase a partir de dous exames sobre os contidos da materia (25% cada exame), o 20 % da nota basearase na resolución de exercicios, prácticas, problemas e análise de caso, e o 30 % será a nota dun proxecto en grupo, de obligatoria entrega e exposición. Para superar a materia por avaliación continua é preciso terse presentado aos dous exames e realizar e presentar o traballo en grupo. A resolución de problemas

nas clases prácticas, que serán avaliábeis, non impiden continuar en AC en caso de non ser entregadas, pero figurarán con nota de cero. É necesario acadar unha nota mínima de 3 en cada exame e no traballo para integrar as notas das prácticas (resolución de problemas de forma autónoma). O segundo exame de AC coincidirá en data coa AG en primeira oportunidade. B) Cando proceda a AG porque o alumnado así o teña decidido nos prazos establecidos polo centro, ou por non ter superado a AC, realizarase a AG. Esta AG incluírá preguntas de tipo test e de resposta curta/problemas sobre o contido das clases maxistras, das prácticas de aula informática, e demais exercicios e tarefas do curso. Neste caso a nota da parte test do exame constituirá o 60% da nota final e a parte de resposta curta o 40%. Esixírase unha nota mínima de 3 puntos en cada parte do exame de cara ao cálculo da nota final. A nota mínima para aprobar a materia será un 5.

Os estudantes que non participen na AC nin realicen a AG, figurarán nas actas como non presentados. Entenderase que o alumnado participa en AC cando entregue algunha tarefa, traballo ou se presente a algún dos exames. Neste caso a nota final será a de AC. Non se gardan notas de exames, prácticas ou traballos para a segunda oportunidade.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso actual.

O horario e lugar de realización de titorías estará publicado na plataforma de teledocencia (MooVi), así como o procedemento de solicitude das mesmas.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Oriol Miralbell Izard, Ramon Arcarons i Simon, Josep Capellà i Hereu, Francesc González Reverté, Jos, **Gestión Pública del Turismo**, 1ª, UOC, 2010

Bengochea, A., Magadán, M., y Rivas, J., **Actividad turística y medio ambiente**, 1ª, Septem Ediciones, 2006

De Rus., G., **Análisis Coste-Beneficio. Evaluación Económica de Políticas y Proyectos de Inversión**, 3ª, Ariel, 2008

Ramón, Ana; Such, María Jesús, **La Economía del Turismo**, 1ª, Universidad de Alcalá, 2022

Pulido Fernández, J.I.; López Sánchez, Y., **Política Económica del Turismo**, 1ª, Pirámide, 2023

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Introducción á economía/O04G240V01103

Economía aplicada ao turismo/O04G240V01301

Turismo e desenvolvemento económico territorial/O04G240V01501

Outros comentarios

Esta Guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumnado na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ó longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir.

Asimesmo, aportarase ó alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Promoción turística				
Materia	Promoción turística			
Código	004G740V01423			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Araújo Vila, Noelia			
Profesorado	Araújo Vila, Noelia			
Correo-e	naraujo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O proceso de comunicación/ promoción. A publicidade. As promocións de vendas. As relacións públicas. A Mercadotecnia directa e interactiva. A forza de vendas e a imaxe da empresa.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Capacidade para entender e desenvolver o mix de comunicación da empresa, a partir dos obxectivos xerais da mesma e dos específicos do departamento de marketing	
Coñecer e demostrar o manexo das ferramentas da promoción turística	
Capacidade para a aplicación e posta en marcha de actividades promocionais que se corresponde coas competencias adquiridas	
Ser capaz de definir obxectivos publicitarios e promocionais así como aplicar técnicas publicitarias e de promoción de vendas ós públicos obxectivo de ambas ferramentas de promoción, tanto individualmente como en grupos de traballo	
Comprender o alcance e a utilidade das relacións públicas, así como xestionar a forza de vendas, e poñelos en práctica, tanto individualmente como en grupos de traballo	
Ser capaz de expoñer a través do debate, a opinión sobre a aplicación das TICs á promoción turística e á imaxe da empresa ou do destino	

Contidos

Tema	
Tema 1: O proceso de comunicación/promoción	Introdución. O proceso de comunicación. Etapas para unha comunicación eficaz. Concepto de mix de comunicación. As ferramentas da comunicación. Comunicación de Mercadotecnia Integral.
Tema 2: A publicidade en turismo	Concepto e Definición de publicidade. Vantaxes e desvantaxes. Principais pasos na planificación publicitaria. Investigación publicitaria.
Tema 3: As promocións de vendas en turismo	Concepto, Definición e Características básicas das PdV. Vantaxes e Desvantaxes. O merchandising e os principais puntos de venda. Planificación das PdV. Cando resulta eficaz.
Tema 4: As relacións públicas en turismo	Concepto e obxectivos das RRPP. Vantaxes e desvantaxes. Os públicos obxectivo. As técnicas das RRPP. Xestión da imaxe en situacións de crises. Calendario de actuación ante unha apertura.
Tema 5: A forza de vendas en turismo	Concepto e Importancia da forza de vendas. Vantaxes e Desvantaxes. Principais tarefas da FdV. O proceso de venda persoal. A dirección da forza de vendas.
Tema 6: A mercadotecnia directa e interactiva en turismo	Definición e Características do MK Directo. Funcións, Vantaxes e Limitacións. As Bases de Datos. Formas da mercadotecnia directa
Tema 7: A imaxe das empresas e destinos turísticos	Os obxectivos da promoción turística e o concepto de imaxe. Recoñecemento e diferenciación a través de: Imaxe e Marca turística. Marcas turísticas. Tendencias futuras: Turismo Experiencial e Emocional

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	9	21	30

Debate	18	28	46
Lección maxistral	20	40	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	12	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio, relacionado coa temática da materia, por parte do alumno
Debate	Debates a raíz dunha ou varias lecturas propostas polo profesor
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	O alumnado poderá solicitar titorías para ser atendido de forma persoal para solucionar dúbidas. Tamén vía online a través de correo electrónico. Non forma parte da avaliación.
Debate	O alumnado poderá solicitar titorías para ser atendido de forma persoal para solucionar dúbidas. Tamén vía online a través de correo electrónico. Non forma parte da avaliación.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Estudo de casos	Resolveranse 1 caso	20	
Debate	2 debates. Cada debate terá un peso na nota da materia do 20%.	40	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba de resposta curta	40	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A descrición desta guía está pensada para a modalidade presencial. A nota obtida polo alumno na parte presencial (contidos prácticos da materia), terá vixencia para as convocatorias ás que dá dereito a matrícula de cada curso académico. As persoas que non liberen a parte práctica e/ou decidan optar por seguir a avaliación non continua, deberán acudir ao exame final con todo o contido (teórico+práctico), é dicir, alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. No caso de renunciar á avaliación continua e optar a ser avaliado nun exame final, o alumno deberá comunicar esta decisión vía mail a naraujo@uvigo.es entre o 29 de xaneiro e o 29 de febreiro de 2024.

O alumnado que participe no programa ApS (Aprendizaxe por Servizos), terá que realizar un dossier de aprendizaxe e observación sistemática sobre a temática do programa. Para a avaliación poderá exixir unha defensa oral. Esta nota supón o 60% da nota final da materia (equivalendo á nota de avaliación continua do alumnado que vai pola modalidade presencial e/ou ao exame práctico). Por tanto, está obrigado a realizar o exame teórico para acadar o 40% restante.

Débese superar, indistintamente, cada unha das dúas partes: teórica (a través do exame final), ou práctica (a través da avaliación continua mediante a resolución dos casos, debates, etc. ou a través do exame final). É dicir, exíxese un mínimo do 50% en cada unha das partes para poder facer media coa outra parte.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro. En caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Condutas inadecuadas, contrarias e perxudiciais á convivencia e á súa corrección, poderán ser sancionadas coa perda do dereito á avaliación continua por parte do estudante responsable.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Miguel Angel Acerenza, **Promoción turística**, Editorial Trillas Sa De Cv, 2005

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Mercadotecnia turística/O04G240V01303

Outros comentarios

□As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual□

DATOS IDENTIFICATIVOS**Linguas estranxeiras para o turismo IVA: Inglés**

Materia	Linguas estranxeiras para o turismo IVA: Inglés			
Código	O04G740V01424			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	4	2c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	de Prada Creo, Elena			
Profesorado	de Prada Creo, Elena			
Correo-e	edeprada@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/edeprada			
Descrición xeral	Intensificación e perfeccionamento do idioma inglés, con especial aplicación no sector turístico.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Expresar oralmente e por escrito mensaxes en inglés, sobre diversos temas e experiencias.	
Adaptar o nivel de lingua ás distintas situacións comunicativas, tanto coloquiais como formais.	
Xestionar a relación cos clientes en inglés, especialmente no ámbito do turismo.	
Aplicar as TIC á procura e selección de información variada (léxica, cultural, etc.).	
Organizar e desenvolver traballo en equipo en diferentes contextos e linguas.	

Contidos

Tema	
1. Event organization	Comprensión oral Expresión oral Vocabulario específico Gramática Lectura Escritura Expresiones idiomáticas Traducción
2. Marketing and promotion	Comprensión oral Expresión oral Vocabulario específico Gramática Lectura Escritura Expresiones idiomáticas Traducción
3. Special hotels	Comprensión oral Expresión oral Vocabulario específico Gramática Lectura Escritura Expresiones idiomáticas Traducción

4. Film/tv series locations	Comprensión oral Expresión oral Vocabulario específico Gramática Lectura Escritura Expresiones idiomáticas Traducción
5. Luxury breaks	Comprensión oral Expresión oral Vocabulario específico Gramática Lectura Escritura Expresiones idiomáticas Traducción
6. Tourism in Galicia	Comprensión oral Expresión oral Vocabulario específico Gramática Lectura Escritura Expresiones idiomáticas Traducción

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	5	2	7
Seminario	1	4	5
Resolución de problemas	3.75	15.75	19.5
Prácticas de laboratorio	7	18.25	25.25
Aprendizaxe baseado en proxectos	2.5	10	12.5
Actividades introdutorias	1.75	1	2.75
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contenidos fundamentais do curso tanto teóricos como prácticos
Seminario	Traballo en profundidade sobre temas específicos do ámbito turístico cun enfoque profesional no que se poidan poñer a proba as competencias a adquirir na materia
Resolución de problemas	Práctica a través de exercicios de distinto tipo das diferentes destrezas comunicativas tanto na súa faceta receptiva como productiva
Prácticas de laboratorio	Práctica contextualizada das diferentes destrezas comunicativas emulando situacións habituais no desenvolvemento da actividade profesional no ámbito do turismo
Aprendizaxe baseado en proxectos	Profundización dos contenidos dos bloques temáticos complementado co traballo on-line, familiarización cas TICs e desenvolver competencias como o traballo en equipo.
Actividades introdutorias	Preparación para a materia tanto a nivel gramatical como léxico. Consolidación das principais funcións comunicativas necesarias para o exercicio profesional no sector turístico

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Se terá en conta o nivel individual de cada do alumno de cara a detectar posibles problemas de comprensión e asimilación
Lección maxistral	Aclaración dos conceptos teóricos que necesiten explicacións adicionais comprobando que todo o alumnado os comprende.
Seminario	Práctica extensiva das destrezas orais baseada nos contidos do programa
Resolución de problemas	Revisión das dúbidas relacionadas cos contidos do programa.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Revisión das presentacións individuais dos alumnos tanto na parte oral como na escrita.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Comprensión e asimilación dos principais contidos teóricos	10	
Seminario	Traballo individualizado sobre as competencias de lectura máis relevantes en el ámbito turístico	5	
Resolución de problemas	Realización de actividades prácticas curso respecto a la correcta interpretación de textos escritos	5	
Prácticas de laboratorio	Realización de actividades contextualizadas. Léxico específico	20	
Aprendizaxe baseado en proxectos	Realización e presentación dun tema	15	
Actividades introdutorias	Evaluación das competencias comunicativas	5	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de exercicios y actividades prácticas que resuman os contidos xerais do curso nas principais destrezas comunicativas orales	20	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización de exercicios e actividades nas áreas de léxico, gramática, comprensión oral e escrita e produción oral e escrita	20	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A) PRIMEIRA EDICIÓN DAS ACTAS:

O alumnado poderase acoller á avaliación continua (A.1) ou á avaliación única (A.2). O alumnado deberá pór en coñecemento do docente a cal das dúas opcións se acolle.

Recoméndase a avaliación continua, sendo o sistema máis adecuado para a aprendizaxe da materia. Para acollerse á avaliación continua o alumnado deberá entregar o 80% das tarefas programadas e realizar as probas descritas no apartado A.1

O prazo para mudar de avaliación continúa a global é de un mes dende o comenzo do período da docencia.

A Avaliación Global realizarase nas datas oficiais de exame para cada oportunidade de avaliación establecida no calendario académico aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual. En caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

A.1) Avaliación continua

Para acollerse á avaliación continua o alumnado deberá realizar as seguintes probas:

- Speaking (20%): Unha proba que terá lugar nas datas indicadas no cronograma.
- Writing (20%): Unha proba que terá lugar nas datas indicadas no cronograma.
- Listening (10%): unha proba que terá lugar na data indicada no cronograma.
- Reading (10%): unha proba que terá lugar na data indicada no cronograma.
- Use of English (40%): unha proba que terá lugar na data indicada no cronograma.

As datas das probas de avaliación continua serán anunciadas no cronograma publicado na páxina web da Facultade.

Para superar a materia será necesario:

- 1) Obter unha nota mínima de 5 como resultado da media aritmética das probas escritas: Use of English (40%), Writing (20%), Listening (10%) and Reading (10%).
- 2) Obter unha nota mínima de 5 na proba de speaking (20%).

Os exames e probas da avaliación continua non realizadas contarán como un 0 á hora de calcular as medias da avaliación continua. Para a segunda edición das actas (xullo) conservaranse as partes aprobadas da materia: a) parte escrita da materia (incluíndo Use of English, writing, reading e listening) b) parte oral da materia (speaking).

A.2) Avaliación única

O alumnado que non asista ás clases con regularidade nin realice ningunha proba parcial poderá presentarse á avaliación única, que consistirá nunha única proba global final que computará o 100% da cualificación final. O exame final escrito terá as seguintes porcentaxes: Use of English (40%), Writing (20%), Reading (10%), Listening (10%).

O examen oral final (só para o alumnado de avaliación final) terá lugar no mesmo día que o exame escrito final e suporá o 20% da nota final.

Para aprobar a materia, será necesaria unha nota mínima de 5 tanto no exame escrito como no exame oral. Os exames de avaliación única non realizados contarán como un 0 á hora de calcular as medias da avaliación única.

A data desta proba de avaliación única da primeira edición das actas será fixada pola facultade e publicada na súa páxina web. Para a segunda edición de actas (xullo) conservaranse as partes aprobadas: a. exame oral (speaking) ou b. exame escrito (incluíndo use of English, writing, reading e listening).

B) SEGUNDA EDICIÓN DAS ACTAS (Xullo):

O alumnado que suspenda ou non se presente á primeira edición das actas será avaliado na segunda edición en xullo mediante unha proba única que terá as mesmas características que a proba única da primeira edición de actas:

- O exame escrito terá as seguintes porcentaxes: Use of English (40%), Writing (20%), Reading (10%), Listening (10%).
- O exame oral terá lugar no mesmo día que o exame escrito e suporá un 20% da nota final.

Para aprobar a materia, será necesario obter unha nota mínima de 5 tanto no exame escrito como no exame oral. Os exames da segunda edición das actas non realizados contarán como un 0 á hora de calcular as medias.

A data desta proba de xullo será fixada pola facultade e publicada na súa páxina web. De non superar a materia en xullo, o/a alumno/a deberá examinarse da totalidade da materia en cursos académicos posteriores, xa que as partes superadas carecerán de validez para datas posteriores.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

De Prada Creo et al, **Travel Leisure and Socializing for Spanish Speakers**, T&A&T,
Duckworth, Michael, **High Season**, Oxford University Press,

Strutt, P., **English for International Tourism, Upper intermediate**, Pearson Education Limited,

Strutt, P., **English for International Tourism, Intermediate**, Pearson Education Limited,

Jones, L., **Welcome!**, Cambridge University Press,

Harding, K, **Going International. English for Tourism**, Oxford University Press,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Idioma moderno: Inglés para turismo/O04G240V01204

Linguas estranxeiras para o turismo IA: Inglés/O04G240V01302

Linguas estranxeiras para o turismo IIA: Inglés/O04G240V01403

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Linguas estranxeiras para o turismo IVB: Francés				
Materia	Linguas estranxeiras para o turismo IVB: Francés			
Código	O04G740V01425			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	4	2c
Lingua de impartición	Francés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	García Fernández, Manuel Ángel			
Profesorado	García Fernández, Manuel Ángel			
Correo-e	manuelangel.garcia@uvigo.es			
Web	http://moovi.es			
Descrición	A materia ten como obxectivo perfeccionar ao alumnado na lingua francesa en contexto turístico (nivel b1). xeral			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Adaptar o nivel de lingua ás distintas situacións comunicativas, tanto coloquiais como formais.	
Xestionar a relación cos clientes en francés, especialmente no ámbito do turismo.	
Aplicar as TIC á procura e selección de información variada (léxica, cultural, etc.).	
Organizar e desenvolver traballo en equipo en diferentes contextos e linguas.	

Contidos

Tema	
1. Describir o camping e os seus equipamentos, aconsellar o cliente e facer o inventario de saída.	As prestacións e os equipamentos do camping. Gramática: os pronomes adverbiais en-y.
2. Orientar os pasaxeiros dun cruceiro, propoñer animacións e diversións.	O barco. As prestacións a bordo. Gramática: a alternancia pasado composto/imperfecto.
3. Descubrir a organización dun evento. Os seus profesionais.	Os diferentes tipos de eventos. Gramática: o condicional presente.
4. Supervisar o desenvolvemento dun salón e acoller un país francófono.	Os datos sobre un país. Gramática: os adxectivos indefinidos.
5. Promocionar un salón nun dossier de prensa e nas redes sociais.	As estratexias de promoción. Os adxectivos valorizantes. Gramática: as hipóteses.
6. Redactar un CV e unha carta de motivación. Presentarse a unha oferta de emprego.	A comunicación profesional escrita. Gramática: os conectores de oposición e de concesión.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	11	11	22
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	4	0	4
Resolución de problemas de forma autónoma	2	27	29
Lección maxistral	4	0	4
Seminario	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	3	4
Práctica de laboratorio	0	4	4
Exame de preguntas obxectivas	1	3	4
Traballo	0	3	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións específicas e adquirir as competencias básicas e de procedemento relacionadas co tema obxecto de estudo. Desenvolvido en espazos especiais con equipos especializados (laboratorios, aulas de informática, etc.)
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Ofreceranse titorías en grupos para consultar cualquier cuestión e resolver dúbidas.
Lección maxistral	Abriranse debates ao finalizar cada bloque para resolver dúbidas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	20	
Práctica de laboratorio	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia	40	
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	20	
Traballo	Os alumnos deberán realizar un oral.	20	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na primeira convocatoria os alumnos deberán asistir a clase para beneficiarse da avaliación continua (con máis de 3 faltas sen xustificar perderase o dereito a avaliación continua) que consistirá na recollida de tarefas e actividades de clase ou casa (40%), 1 control ao finalizar o cuatrimestre (40%, mínimo 5) e entregar un glosario (20%). Para a avaliación continua, será necesario comprar o método de lingua que se utiliza en clase e traelo a diario.

Aqueles alumnos que non superen a materia durante o curso terán que presentarse ao exame final escrito (80%, mínimo un 5) e entregar un glosariol (20%). Tamén poderán presentarse ao examen final aqueles alumnos que desexen subir nota.

Na segunda convocatoria os alumnos deberán realizar un exame final da materia (80%, mínimo un 5) e entregar un glosario (20%).

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro. En caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Aragón, M., Eurrutia, M y otros, **Diccionario de términos de turismo**,

Laygues, Arnaud; Coll, Andreu, **Le français en contexte: tourisme**,

Bibliografía Complementaria

Calmy, A.M., **Le français du tourisme**,

Corbeau, S y otros, **Tourisme.com**,

Descotes-Genon, C. y otros, **La voyagerie**,

Lexitour, **Les 1700 mots des métiers du tourisme**,
Pierre, C. y otros, **Le lexi tourisme espagnol-français**,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Linguas estranxeiras para o turismo IIIB: Francés/O04G240V01506

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Linguas estranxeiras para o turismo IIIB: Francés/O04G240V01506

Outros comentarios

E necesario ter cursado as anteriores materias de francés (I,II,III) da titulación para seguir perfeccionando a lingua francesa no contexto turístico (nivel B1).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Linguas estranxeiras para o turismo IVC: Alemán**

Materia	Linguas estranxeiras para o turismo IVC: Alemán			
Código	O04G740V01426			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	4	2c
Lingua de impartición	Alemán			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Otero Villena, Almudena			
Profesorado	Otero Villena, Almudena			
Correo-e	almudena.otero.villena@uvigo.gal			

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Linguas estranxeiras para o turismo IVD: Portugués**

Materia	Linguas estranxeiras para o turismo IVD: Portugués			
Código	O04G740V01427			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	4	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	González Vázquez, María Mercedes			
Profesorado	González Vázquez, María Mercedes			
Correo-e	mercedes@uvigo.es			
Web	http://http://estudioslusofonos.blogspot.com.es/			
Descrición xeral	Nesta materia preténdese que o alumnado adquira coñecementos básicos da lingua e das culturas de expresión portuguesa en continuación dos contidos de Lingua estranxeira para o turismo III de cara ao nivel B1. Farase de maneira fundamentalmente práctica de cara a adquirir competencias orais e escritas de xeito ameno e coa comunicación como obxectivo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Descodificar e interpretar mensaxes en portugués procedentes de diversos ámbitos, con especial atención ao sector turístico.	
Expresar oralmente e por escrito mensaxes en portugués, sobre diversos temas e experiencias.	
Adaptar o nivel de lingua ás distintas situacións comunicativas, tanto coloquiais como formais.	
Xestionar a relación cos clientes en portugués, especialmente no ámbito do turismo.	
Aplicar as TIC á procura e selección de información variada (léxica, cultural, etc.)	
Organizar e desenvolver traballo en equipo en diferentes contextos e linguas.	

Contidos

Tema	
Contidos gramaticais	Fonética: revisión; Verbo: revisión; Verbo: pretérito imperfecto de subxuntivo, condicional, pretérito pluscuamperfecto; Pronomes persoais; Pronomes: colocación do pronome átono; Acentuación ortográfica; Preposicións.

Contidos lexicais

Identificación persoal: Información sobre o traballo. Linguas estranxeiras. Vivenda, fogar e contorno: Tipos de vivenda. Descrición da vivenda. Localización (periferia, barrio, medio rural, etc.) Traballo e profesión: Actividade profesional. Organización do traballo (lugar, cargo, horario, etc.). Condicións de traballo. Tempo libre e lecer: Descrición das actividades de lecer e culturais (localidades e instrumentos usados para actividades deportivas, xéneros cinematográficos, etc.). Acontecementos do momento. Viaxes e transportes: Entrada e saída dun país. Comunicación con empregados de locais para o aloxamento. Planificación das vacacións. Actividades ligadas ao turismo (axencia de viaxes, guías, etc.). Automóbil (reparación, asistencia na estrada, etc.). Gasolineira e aluguer de coches. Na estrada: preguntar direccións; sinais de tránsito; as partes do coche; na estación de servizo; avarías e reparacións. Relacións humanas e sociais: Tipos e formas de relación social (levarse ben, mal, conflitos, etc.). Formas de tratamento. Asociacións. Saúde e coidados físicos: Posición do corpo e movementos, sensacións e percepcións físicas. Accidentes e lesións. Síntomas de enfermidades. Educación: Actividades escolares. Nomes de materias. Títulos e diplomas. Servizos de educación (matrícula, inscrición, bolsa, etc.). Exames. Compras e actividades comerciais: Relacións co persoal comercial. Compra de alimentos. Alimentación: Características de comidas e bebidas. Relacións co persoal de hostalaría. Preparación de comidas e bebidas. Bens e servizos: Policía. Clima, condicións atmosféricas e ambiente: Partes da cidade. Flora e fauna. Problemas ambientais. Ciencia e tecnoloxía: Instrucións de aparellos de uso cotián. Tecnoloxías da información e da comunicación.

Contidos pragmáticos

Continuación dos contidos impartidos en "Lingua estranxeira para o turismo III" en relación a:
Idiomatismos; Falsos amigos; Rexistros; Diferenzas entre as variantes portuguesa e brasileira.
Prácticas orais e redacción de textos curtos relacionados co turismo.

Elementos de cultura lusófona

Aspectos culturais seleccionados da cultura portuguesa e da CPLP relacionados co turismo en continuación dos contidos impartidos en Lingua estranxeira para turismo III.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	23	33
Traballo tutelado	10	23	33
Foros de discusión	1	5	6
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Práctica de laboratorio	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Sesións teórico-prácticas
Traballo tutelado	Sesións prácticas - traballo en grupo e/ou individual
Foros de discusión	

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	
Traballo tutelado	Sempre que o precise, o alumnado será atendido de forma individualizada tanto nas sesións de clase como no horario de titorías.
Foros de discusión	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Proba expresión portugués oral	15	
	Proba lectura e comprensión portugués	15	
	Proba comprensión portugués oral	15	
	Proba portugués escrito e gramática	15	
		20	
Traballo tutelado	Realización do traballo 1	20	
	Realización/presentación do traballo 2	20	
Foros de discusión		0	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Valórase a asistencia a clase e a realización das tarefas.

O alumnado que asiste regularmente pode facer a proba ao remate das clases dentro do espírito de avaliación continua (alomenos debe asistir un 85% das horas salvo causa xustificada)

Prazo para cambiar de avaliación continua a global: do 29 de xaneiro ao 29 de febreiro

A avaliación global constará de 1 traballo (20%) e das probas de expresión oral (20%), lectura e comprensión (20%), comprensión oral (20%) e escrita e gramática (20%)

É recomendable consultar regularmente os espazos virtuais da materia na plataforma TEMA (<http://moovi.uvigo.es>).

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual. En caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ana Tavares, **Português XXI. Nível B1**, Lidel, 2011

Coimbra, Isabel; Coimbra, Olga, **Gramática Ativa 1**, 3ª, Lidel, 2011

Coimbra, Isabel; Coimbra, Olga, **Gramática Ativa 2**, 3ª, Lidel, 2011

Robert Kuzka, José Pascoal, **Passaporte para Português. Livro do Aluno. Nível B1**, Lidel, 2016

VV AA, **Histórias de bolso**, Lidel, 2016

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Linguas estranxeiras para o turismo IIID: Português/O04G240V01508

Outros comentarios

Un bo dominio da lingua galega facilita a adquisición rápida dun nivel B1 de lingua portuguesa.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Investigación de mercados turísticos				
Materia	Investigación de mercados turísticos			
Código	004G740V01428			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Fraiz Brea, José Antonio			
Profesorado	Fraiz Brea, José Antonio			
Correo-e	jafraiz@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Proceso de investigación comercial no sector turístico.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Identificar os principais estudos e fontes de información e investigación no ámbito turístico	
Ser capaz de realizar unha investigación de mercados para axudar á toma de decisións empresariais	
Comprender o comportamento das persoas en empresas turísticas e aplicar as técnicas e métodos de dirección persoal	
Adquirir habilidades no manexo do TIC para a procura e aproveitamento da información	
Ser capaz de analizar, sintetizar e xestionar datos derivados das observacións usando os fundamentos técnicos cuantitativos e de predición	
Deducir o funcionamento das organizacións turísticas e ferramentas e instrumentos de saída	
Comprender a contorna en que operan as organizacións turísticas	

Contidos

Tema	
Tema 1.- A INVESTIGACIÓN COMERCIAL NO SECTOR TURÍSTICO.	1.1. A investigación comercial como ferramenta de obtención de información. 1.2. Concepto de investigación comercial. 1.3. Os suxeitos da investigación comercial no sector turístico. 1.4. Áreas de investigación comercial no ámbito turístico. 1.5. Técnicas de investigación comercial na contorna turística. 1.6. Consideracións éticas.
Tema 2.- O PROCESO DE INVESTIGACIÓN COMERCIAL.	2.1. Fases do proceso de investigación comercial. 2.2. Fontes de erros no proceso de investigación comercial.
Tema 3.- SISTEMAS DE INFORMACIÓN DE MERCADOTECNIA EN ORGANIZACIÓN TURÍSTICAS.	3.1. Concepto, estrutura e funcionamento. 3.2. Fontes de información secundaria no ámbito turístico. 3.3. Fontes de información primaria na contorna turística. 3.4. Novas tecnoloxías e sistemas de información de Mercadotecnia en organizacións turísticas.
Tema 4.- Os ESTUDOS DE MERCADO TURÍSTICOS.	4.1. Os estudos de mercado na contorna turística. 4.2. Identificación do problema e obxectivos de estudo. 4.3. Deseño xeral da investigación. 4.4. Recolección, tabulación e análise de datos. 4.5. Preparación de conclusións e informe.
Tema 5.- O CUESTIONARIO NOS ESTUDOS DE MERCADO TURÍSTICOS.	5.1. Características básicas. 5.2. Tipoloxía de preguntas. 5.3. Redacción e ordenación. 5.4. Proba piloto e corrección de problemas.

Tema 6.- ESCALAS DE MEDICIÓN NO SECTOR TURÍSTICO.	6.1. Medición e escalas. 6.2. Escalas de medida. 6.3. Escalas de actitude. 6.4. Outras tipoloxías de escalas de medida.
Tema 7.- MOSTRAXE EN MERCADOS TURÍSTICOS.	7.1. Concepto de mostraxe. 7.2. Determinación do tamaño da mostra. 7.3. Método de mostraxe.
Tema 8.- PREPARACIÓN DOS DATOS PARA A ANÁLISE DE DATOS TURÍSTICOS.	8.1. Etapas no proceso de preparación dos datos. 8.2. Codificación. 8.3. Creación do ficheiro. 8.4. Análise de consistencia. 8.5. Ponderación do ficheiro.
Tema 9.- ANÁLISE ESTATÍSTICA DOS DATOS TURÍSTICOS: CONCEPTOS E PROCEDEMENTOS XERAIS.	9.1. Técnicas de análises de datos: Conceptos básicos e clasificación. 9.2. Procedementos xerais para a selección das técnicas e variables na análise de datos. 9.3. Análise dunha variable. 9.4. Análise de dúas variables. 9.5. Análise multivariable.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Aprendizaxe baseado en proxectos	45	90	135
Seminario	5	8	13
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Lección maxistral. Análise e debate de casos prácticos. Traballos individuais e traballos en equipo.
Seminario	Explicación das directrices para os traballos individuais e en grupo. Resolución de dúbidas de contidos teóricos e de exercicios prácticos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Orientacións para o desenvolvemento dos traballos. Resolución de dúbidas.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Aprendizaxe baseado en proxectos	Traballos individuais: 40% Traballos en equipo: 10% Resolución de exercicios e saídas formativas: 10%	60	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas escritas: -Parcial 1: 10% -Parcial 2: 15% -Parcial 3: 15% Realizaranse na data asignada no cronograma da materia	40	

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA (AC)

Cada unha das dúas partes debe superarse, indistintamente: teórica (a través de tres probas parciais), ou práctica (mediante avaliación continua de traballos individuais e en grupo, resolución de exercicios e saídas formativas). É dicir, é necesario un mínimo do 50% en cada unha das partes para poder facer a media coa outra parte.

As condutas inadecuadas, contrarias e prexudiciais para a convivencia, poderán ser sancionadas coa perda do dereito á avaliación continua por parte do estudante responsable.

AVALIACIÓN GLOBAL (AG)

Se o alumno non opta pola avaliación continua, terá que realizar unha proba escrita. Dita proba constará de tres partes: Test (nota 20%); preguntas curtas e de desenvolvemento (40% de nota); Resolución dun caso práctico (40%). A duración da proba será de noventa minutos.

Na segunda convocatoria (2ª OPORTUNIDADE), manterase o procedemento de avaliación anteriormente descrito. As datas e horarios das probas de avaliación das distintas convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2023-24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as indicadas na páxina web da Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo.

AVISOS DE AVALIACIÓN

O alumnado matriculado manifestará formalmente (por correo electrónico ou a través de Moovi) a súa intención de participar no sistema de avaliación continua. O prazo para o cambio ao sistema global de avaliación será o establecido pola Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

PEDRET, R. y OTROS, **La investigación comercial como soporte del marketing**, 1, Deusto, 2000

LÓPEZ, J.M y LÓPEZ, L.M., **Manual de investigación de mercados turísticos**, 1, Pirámide, 2015

MONTFORT, A. y OTROS, **Investigación de mercados en entornos digitales y convencionales**, 1, ESIC, 2020

Bibliografía Complementaria

ÁLVAREZ, R., **Principios de investigación del mercado turístico**, 1, Corditur, 2004

BIGNÉ, E.; FONT, X. y ANDREU, L., **Marketing de destinos turísticos**, 1, ESIC, 2000

SANTESMASES, M., **DYANE: Diseño y análisis de encuestas**, 4, Pirámide, 2009

FERNÁNDEZ NOGALES, A., **Investigación y técnicas de mercado**, 1, ESIC, 2002

TRESPALACIOS, J.A.; VÁZQUEZ, R. Y BELLO, L., **Investigación de mercados**, 1, Thomson, 2005

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fiscalidade de empresas turísticas				
Materia	Fiscalidade de empresas turísticas			
Código	O04G740V01429			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Vaquero García, Alberto			
Profesorado	Vaquero García, Alberto			
Correo-e	vaquero@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Fiscalidade das Empresas Turísticas ten como obxectivo introducir aos alumnos no ámbito da fiscalidade aplicada á empresa. En particular, estúdanse os principais impostos, prestando especial atención á súa aplicación no ámbito da empresa turística.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
O alumno será capaz de realizar unha liquidación básica completa do Imposto sobre Sociedades para unha Empresa de Reducida Dimensión	
O alumno será capaz de realizar unha liquidación básica do Imposto sobre a renda das Persoas Físicas, así como entender o funcionamento teórico do imposto	
O alumnado será capaz de debater con outras persoas diferentes alternativas para solucionar un problema de índole fiscal	

Contidos

Tema	
Parte I. Introducción	Tema 1. Impostos e sistema fiscal. Ingresos públicos, tributos e impostos. Natureza e clasificación dos impostos. O sistema fiscal español. Esquema liquidatorio dun imposto.
Parte II. IRPF	Tema 2: Introducción e descrición xeral. Natureza e características do IRPF. Criterio de residencia. Suxeitos pasivos. Non suxección e exencións. Feito imponible. Base imponible. Período impositivo.
Parte III. IRPF	Tema 3: Rendas gravadas e base imponible. Rendementos do traballo. Rendementos do capital mobiliario e inmobiliario. Rendementos de actividades económicas en estimación directa e obxectiva. Gañancias e perdas patrimoniais. Imputacións de rendas.
Parte IV. IRPF	Tema 4: Liquidación. Integración e compensación das rendas. Mínimo Persoal e Familiar. Cota Íntegra e Deduccións.
Parte V. IS	Tema 5: Introducción e descrición xeral. Natureza e características do IS. Criterio de residencia. Suxeitos pasivos. Exencións. Feito imponible. Base imponible. Período impositivo.
Parte VI. IS	Tema 6: Axustes fiscais e base imponible. Ingresos computables e gastos deducibles. Axustes por imputación temporal ou permanente. Axustes para entidades de reducida dimensión. Compensación de bases impositivas negativas de exercicios anteriores.
Parte VII. IS	Tema 7: Liquidación. Proceso de liquidación. Cuota íntegra e deduccións.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	0.5	0	0.5
Lección maxistral	22	22	44
Estudo de casos	12	36	48
Prácticas con apoio das TIC	6	18	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	4.5	29	33.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do contido e obxectivos da materia. Metodoloxía de traballo e sistemas de control e avaliación.
Lección maxistral	Para cada tema o docente presentará na aula as cuestións mais relevantes e formulará a metodoloxía a seguir para interpretar as consecuencias e efectos prácticos da norma tributaria. Posteriormente o alumno deberá revisar de forma autónoma os contidos expostos.
Estudo de casos	Resolveranse supostos prácticos relacionados coas diferentes figuras impositivas explicadas na aula, e que o alumnado deberá resolver co apoio da normativa vixente.
Prácticas con apoio das TIC	Cada semana, despois da sesión maxistral, abriráse un formulario práctico dixital (de resposta curta ou test), relativo ós contidos desenvolto na sesión maxistral e na práctica.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado contará coa atención do profesor, tanto na aula, para resolver dúbidas e dificultades que vaian xurdindo no transcurso da lección maxistral, como posteriormente mediante as horas de atención ao alumnado (tutorías).
Prácticas con apoio das TIC	Cada semana, despois da sesión maxistral, abriráse un formulario práctico dixital (de resposta curta ou test), relativo ós contidos desenvolto na sesión maxistral e na práctica. O cuestionario realizarase nos grupos GM baixo a supervisión do profesor.
Estudo de casos	Durante as prácticas de laboratorio, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Estudo de casos	A realización e entrega dos exercicios é necesaria para que a seguinte metodoloxía de avaliación (Prácticas con Apoio das TIC) puntúe. Pois as preguntas que debe resolver o alumnado baseanse nos estudos de casos propostos.	0	
Prácticas con apoio das TIC	O alumnado deberá responder a cuestionarios sobre os estudos de casos propostos.	30	
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado realizará probas escritas avaliábeis nos que deberá resolver exercicios relacionados coas liquidacións dos diferentes impostos. Ao longo do cuadrimestre haberá dúas probas deste tipo que ponderarán un 70% da nota final.	70	

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Primeira oportunidade:

Haberá dúas posibilidades de avaliación:

Opción A: A modalidade de avaliación preferente será a avaliación continua. Anunciarase ao inicio da docencia da materia un cronograma onde aparecerán as datas das distintas probas de avaliación continua.

Os alumnos que se acollan ao sistema de avaliación continua terán a obriga de colocar unha fotografía tipo carné en Moovi

antes da primeira proba de avaliación e de acceder regularmente á plataforma de teledocencia, para estar así ao corrente das novidades que se produzan.

O sistema de avaliación por defecto será a avaliación continua. Aqueles estudantes que desexen a avaliación global (100% da cualificación no exame oficial) deben comunicalo ao responsable da materia por email dende o 29 de xaneiro ao 29 de febreiro inclusive.

Opción B (avaliación global): O estudante será avaliado mediante a realización dun exame final de carácter escrito na data oficialmente establecida. A nota máxima posible neste exame será de 10 puntos.

Recuperación: 2ª oportunidade (xullo 2024)

Novamente haberá dúas posibilidades de avaliación:

Opción A: Os estudantes que aprobaran as prácticas con apoio das TIC (25%), poderán conservar esta nota na recuperación. E soamente necesitarían entón realizar un exame que ponderaría o 75% da nota final. En caso contrario, realizarían un exame que ponderaría o 100%.

Opción B (avaliación global): Os estudantes que elixiron a avaliación global en 1ª oportunidade serán avaliados mediante a realización dun exame final de carácter escrito na data oficialmente establecida. A nota máxima posible neste exame será de 10 puntos.

- Convocatoria Fin de Carreira:

O alumno que opte por examinarse en fin de carreira será avaliado unicamente cun exame teórico-práctico que valerá o 100% da nota.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes edicións son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso académico actual. En caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na páxina Web da FCETOU.

É necesario traer o DNI ou documento análogo cando teña lugar a realización dos exames. O incumprimento deste requisito pode ter como consecuencia que o alumno non realice o exame en cuestión.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BOE, **Normativa do IRPF**, Última edición,

BOE, **Normativa do Imposto de Sociedades**, Última edición,

AEAT, **Manual Práctico do IRPF**, Última edición,

AEAT, **Manual Práctico do Imposto de Sociedades**, Última edición,

AEAT, **Manual Práctico do IVE**, Última edición,

Centro de Estudios Financieros, **Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas. Casos Prácticos**, Última Edición,

Centro de Estudios Financieros, **Impuesto sobre Sociedades. Casos Prácticos**, Última edición,

Bibliografía Complementaria

Pla Vall, Ángeles e Salvador Cifre, Concha, **Impuesto sobre Sociedades. Régimen general y empresas de reducida dimensión**, Última Edición, Tirant lo Blanch,

Moreno Moreno, Mª Carmen e Paredes Gómez, Raquel, **Fiscalidad individual y Empresarial. Ejercicios resueltos**, Última Edición, Civitas,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Lexislación turística/O04G240V01201

Empresa: Contabilidade de organizacións turísticas I/O04G240V01101

Empresa: Contabilidade de organizacións turísticas II/O04G240V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Turismo e desenvolvemento económico territorial				
Materia	Turismo e desenvolvemento económico territorial			
Código	O04G740V01511			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Álvarez Díaz, Marcos			
Profesorado	Álvarez Díaz, Marcos			
Correo-e	marcos.alvarez@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo/nemesio			
Descrición xeral	Diversas teorías sobre o desenvolvemento territorial e factor determinante o turismo nas súas diversas acepcións			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
identificar as diferentes teorías achegadas á Teoría económica sobre o desenvolvemento económico e a súa relación co turismo	
identificar as políticas económicas que actúan no mercado	
distinguir as potencialidades dun territorio relacionadas coa súa capacidade turística	
distinguir interrelacións entre os territorios e o seu desenvolvemento turístico	
aplicar as técnicas de análises de investigación sobre mercados turísticos	

Contidos

Tema	
1. O contexto económico	1.1 Principais escolas de economía 1.2 O desenvolvemento da economía
2. Os datos macroeconómicos	2.1 Principais macro-magnitudes económicas 2.2 Produto Nacional e Produto Interior 2.3 A inflación 2.4 O desemprego 2.5 Os déficits orzamentarios
3. Tipos de mercados e a empresa turística	3.1 Tipos de mercado 3.2 Competencia perfecta 3.3 Competencia imperfecta 3.4 Discriminación de prezos
4. O Territorio	4.1 Concepto 4.2 Unidades de análise territorial 4.2.a A rexión 4.2.b A cidade
5. O desenvolvemento rexional	5.1 O crecemento económico 5.2 Disparidades rexionais
6. Política económica rexional	6.1 Fallos de mercado 6.2 Política económica rexional
7. Principais teorías do crecemento	7.1 Modelos en economía 7.2 Modelo de Harrod-Domar 7.3 Modelo neoclásico de crecemento 7.4 Crecemento endógeno 7.5 Modelos keynesianos

Planificación

Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
---------------	--------------------	--------------

Debate	24	0	24
Seminario	6	0	6
Estudo de casos	15	10	25
Traballo tutelado	3	3	6
Lección maxistral	0	29	29
Exame de preguntas obxectivas	1	29	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	29	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Debate	Temas de actualidade a discutir en aula
Seminario	Entrevistas con alumnos sobre traballos de aula
Estudo de casos	Análise de casos reais e discusión
Traballo tutelado	Realización e análise de supostos prácticos
Lección maxistral	Explicación en aula dos temas da materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Debate	Expor temas relacionados co temario e debater en aula por parte dos alumnos
Seminario	Realización de temas concretos para ser estudados e presentados por grupos de alumnos en aula
Estudo de casos	Análise dun caso particular relacionado co temario e propostas sobre o mesmo por parte dos alumnos en aula
Traballo tutelado	Realización de exercicios numéricos en aula

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test	50	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de casos prácticos	50	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Aos alumnos que non sigan a avaliación continua avaliáselle mediante un exame composto de dous partes, unha teórica e outra practica que suporá cada unha un 50 % da nota final, sendo necesario aprobar ambas as partes para superar a materia.

Nas probas de Xullo seguirase o mesmo criterio que o dos alumnos que non sigan a avaliación continua.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro . En caso de disparidade ou conflito entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade de C. Empresariais e Turismo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

DEBRAJ RAY, **ECONOMIA DEL DESARROLLO**, ANTONI BOSCH,
 CHARLES I. JONES, **INTRODUCCION AL CRECIMIENTO ECONOMICO**, PRENTICE HALL,
 ALBERTO GOMEZ BARAHONA, **LA PLANIFICACION ECONOMICA REGIONAL**, INSTITUTO DE ESTUDIOS FISCALES,
 DAVID ROMER, **MACROECONOMIA AVANZADA, 2ª EDICION**, MCGRAW HILL,
 JOAN HORTALA ARAU, **TEORIA ECONOMICA:MACROECONOMIA**, VICENS VIVES,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Comercio internacional e turismo/O04G240V01905

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Recursos territoriais/O04G240V01304

Materias que se recomenda ter cursado previamente

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Sistemas de información para a xestión turística				
Materia	Sistemas de información para a xestión turística			
Código	004G740V01512			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Carlos Villamarín, Pablo de			
Profesorado	Carlos Villamarín, Pablo de			
Correo-e	pdecarlo@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	No contexto da actual sociedade da información, os sistemas que permiten xestionar esta son vitais para a supervivencia de calquera organización que, tal como sucede con aquelas que integran o sector turístico, participe activamente no mundo dos negocios globais. Nesta materia preténdese pór de manifesto a importancia que para as organizacións do sector turístico ten deseñar e implantar un sistema de información eficiente. Esta ferramenta de xestión debe permitirles captar os datos dispoñibles nunha contorna altamente complexa e dinámica, procesalos no seo da organización para convertelos en información útil e difundir dita información ás persoas idóneas. Así mesmo, preténdese resaltar as novas oportunidades de negocio electrónico que xurdiron no sector. A materia está integrada por dous tipos de contidos intimamente relacionados. Por unha banda, os teóricos, centrados na análise dos sistemas de información nas organizacións, en xeral, e nas do sector turístico, en particular. Para iso, abordanse aspectos tales como o papel que xogan os sistemas de información nos negocios actuais, os trazos distintivos que caracterizan á denominada sociedade da información, así como as transformacións experimentadas polo turismo no seo da mesma, o impacto dos sistemas de información nas organizacións e a súa utilización para obter vantaxes competitivas ou os novos modelos de negocio electrónico no sector turístico. Doutra banda, os prácticos, nos que se formularán actividades que permiten afondar no coñecemento dos sistemas de información utilizados na xestión das organizacións turísticas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Explicar como funcionan os sistemas de información e por que son tan esenciais para os negocios actuais.	
Valorar as transformacións experimentadas polo turismo na sociedade da información.	
Describir os principais impactos dos sistemas de información sobre a economía e a estrutura das organizacións.	
Aplicar o modelo das cinco forzas de Porter para analizar como as empresas desenvolven estratexias competitivas mediante o uso de sistemas de información.	
Identificar os sistemas e tecnoloxías que poden apoiar a xestión da información e dos procesos de negocio das empresas turísticas.	
Distinguir as características únicas do comercio electrónico, os seus diferentes tipos e os seus principais modelos de ingresos.	
Valorar os cambios introducidos por Internet no modelo de negocio das empresas turísticas.	
Utilizar distintas ferramentas de xestión da información para simular tarefas propias dunha empresa turística que impliquen converter datos en información a presentar de forma nítida e estruturada.	

Contidos

Tema	
Tema 1. A sociedade da información.	1.1. Caracterización básica da sociedade da información. 1.2. Sistemas de información nos negocios globais actuais. 1.3. O turismo na sociedade da información.
Tema 2: Xestión da información e do coñecemento en empresas turísticas.	2.1. Como utilizan as empresas os sistemas de información: impactos e estratexias. 2.2. Xestión dos fluxos de información nas empresas do sector turístico.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0.5	1.5
Flipped Learning	21.5	75.25	96.75
Prácticas con apoio das TIC	21	0	21
Exame de preguntas obxectivas	1.25	18	19.25
Presentación	1.5	10	11.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Flipped Learning	Algunhas actividades de aprendizaxe realizaranse fora da aula, e coa presenza do docente se facilitará e potenciará outros procesos de adquisición e practica de coñecementos.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación de coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo, que se realizan en aulas de informática. É obrigatorio asistir ás clases prácticas para realizar esta actividade.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Flipped Learning	Atención das consultas do alumnado relacionadas cos aspectos teóricos abordados. Desenvolverase de forma presencial (directamente na aula ou en titorías). Tamén poderá realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, despacho virtual, videoconferencia, ...), baixo a modalidade de concertación previa.
Prácticas con apoio das TIC	Atención das consultas do alumnado relacionadas coas prácticas realizadas na aula de informática. Desenvolverase de forma presencial (directamente na aula ou en titorías). Tamén poderá realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, despacho virtual, videoconferencia, ...), baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test dos contidos desenvolvidos mediante Flipped Learning nas sesións teóricas.	40	
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo. Realizaranse dúas presentacións ao longo do curso. Cada unha delas suporá o 30% da cualificación final.	60	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira oportunidade: o conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua na primeira oportunidade. É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) en cada proba (en cada unha das Presentacións e no Exame de preguntas obxectivas) para poder compensala e superar a materia.

Poderá valorarse, adicionalmente, calquera contribución realizada polos alumnos nas sesións presenciais.

O alumno ten dereito a optar pola avaliación global segundo o procedemento e o prazo que estableza o centro para cada convocatoria. O prazo establecido para este curso é do 11 de setembro ao 11 de outubro. Antes de que termine o prazo, o alumno deberá enviar un correo ao profesor manifestando que opta pola avaliación global.

O alumno que non siga o procedemento de avaliación continua deberá realizar un exame final, con parte teórica e parte práctica, que suporá o 100% da nota (**avaliación global**). A parte teórica consistirá nun exame de preguntas obxectivas (tipo test) e a parte práctica na resolución de casos e/ou preguntas prácticas. É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) en cada parte para poder compensala e superar a materia. Mediante este exame, avaliaranse todas as competencias da materia.

Segunda oportunidade (e convocatoria extraordinaria): os alumnos que non superen a materia na primeira oportunidade, teñen dúas opcións:

- Realizar un exame, con parte teórica e parte práctica, que suporá o 100% da nota. A parte teórica consistirá nun exame de preguntas obxectivas (tipo test) e a parte práctica na resolución de casos e/ou preguntas prácticas. É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) en cada parte para poder compensala e superar a materia. Mediante este exame, avaliaranse todas as competencias da materia.

- Conservar a nota obtida nas Presentacións (30% cada unha), sempre que sexa superior a 3.5 (sobre 10) en cada unha delas, e realizar unicamente o Exame de preguntas obxectivas (40%). É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) nesta proba para poder compensala e superar a materia.

Se en calquera das dúas oportunidades non se aproba a materia por non alcanzar o mínimo nalguna proba ou parte, e a puntuación total é igual ou superior a 5 (sobre 10), a cualificación en actas será 4.9 (sobre 10).

A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual. En caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

IMPORTANTE: é obrigación dos alumnos coñecer e seguir as instrucións relativas as distintas probas de avaliación, tanto as contidas na Guía docente ou calqueira outro documento de organización da materia que o profesor poña a súa disposición, como as que se lle fagan chegar puntualmente a través das canles habituais (correo electrónico e/ou Moovi).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Laudon, K.C., Laudon, J.P., **Sistemas de información gerencial**, 14ª edición, Pearson Educación, 2016

Parra, E., Calero, F.J., **Gestión y Dirección de Empresas Turísticas**, McGraw-Hill Interamericana, 2006

Bibliografía Complementaria

Çeltek, E. (editor), **Handbook of research on smart technology applications in the tourism industry**, IGI Global, 2020

Pesonen, J., Neidhardt, J. (Editores), **Information and Communication Technologies in Tourism 2019**, Springer, 2019

Pius, A., Alharahsheh, H.H., Adesanmi, A.A. (editores), **Contemporary Management Approaches to the Global Hospitality and Tourism Industry**, IGI Global, 2020

Valacich, J., Schneider, C., Hashim, M., **Information systems today : managing the digital world**, Pearson, 2022

Recomendacións

Materias que continúan o temario

E-marketing no sector turístico/O04G240V01904

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Dirección e xestión de entidades turísticas I/O04G240V01102

Empresa: Dirección e xestión de entidades turísticas II/O04G240V01203

Outros comentarios

A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame suporá un cero nesa proba. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá aos alumnos da súa responsabilidade neste aspecto.

Na avaliación terase en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas, senón tamén a súa corrección lingüística.

É responsabilidade dos alumnos consultar os materiais dispoñibles na plataforma de teledocencia Moovi (novidades, documentos, cualificacións) e estar ao tanto dos avisos e das datas de realización das diferentes probas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xestión de restauración				
Materia	Xestión de restauración			
Código	004G740V01513			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Sánchez Sellero, Francisco Javier			
Profesorado	Sánchez Sellero, Francisco Javier			
Correo-e	javiss@uvigo.es			
Web	http://www.fcetou.uvigo.es			
Descrición xeral	A restauración é un dos alicerces craves no sistema turístico e parte esencial da súa cadea de valor. Os futuros profesionais do turismo deberán ter en conta as novas tendencias da demanda para planificar,organizar e xestionar empresas de restauración, baixo as premisas de calidade, innovación e creatividade.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resultados previstos na materia	
O alumnado ao final da materia deberá posuír coñecementos prácticos sobre a xestión de servizos de restauración, en particular sobre a atención ao cliente, empregando habilidades que no futuro asesoralo e ofrecerlle un servizo de calidade	
O alumnado presentará un interese relevante sobre normas de calidade, así como seguridade e hixiene, e protección ambiental, coñecendo protocolos normativos aplicables en restauración.	
O alumnado diferenciará entre o funcionamento global dunha peme e unha gran empresa, utilizando ferramentas e técnicas diferenciais de xestión e planificación de hostalaría e restauración	
Os alumnos e alumnas desta materia posuirlá coñecementos prácticos actualizados sobre técnicas de dirección e xestión, para o traballo en equipo e a toma de decisións individualizada.	
O alumnado realizará procuras de información para obter resultados que lle permitan coñecer unha panorámica fiel do sector da restauración a nivel nacional, así como a realización de análise de gustos e preferencias dos consumidores	

Contidos

Tema	
Con esta materia quérese dar unha visión práctica das áreas e funcións que desempeña unha empresa de restauración. Preténdese que o alumnado domine conceptos básicos sobre o negocio e as actividades da restauración.	1.1.- Concepto de restauración 1.2.- Referentes históricos 1.3.- Tendencias, rutas e foodies 1.4.- Tipos de empresas 1.5.- Datos do Sector 1.6.- Correntes culinarias e tipos de cociña
TEMA 1. INTRODUCCIÓN Á XESTIÓN DA RESTAURACIÓN: CARACTERÍSTICAS E FORMULACIÓNS.	2.1.- Contextualización 2.2.- Organización do Restaurante 2.3.- Organización e Funcións de Cociña 2.4.- Organización e Funcións de Sala ou Comedor
TEMA 2: ORGANIZACIÓN DE EMPRESAS DE RESTAURACIÓN.	2.5.- Formas de Xestión 2.6.- Operacións e Procesos en Almacén, Economato e Adegas
TEMA 3: PLANIFICACIÓN, OPERACIÓN E PROCEDIMENTOS BÁSICOS EN RESTAURACIÓN	3.1.- Mise en Place 3.2.- Ferramentas básicas en cociña 3.3.- Sistemas e modalidades de servizos de restauración 3.4.- Tipos de ofertas gastronómicas: menús e cartas 3.5.- Accións dirixidas a incrementar o consumo 3.6.- Servizos Especiais: Banquetes

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	24	26	50
Resolución de problemas	10	32	42
Traballo tutelado	9	17	26
Presentación	2	5	7
Exame de preguntas obxectivas	3	22	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas . As sesións teóricas, poden completarse con dinámicas como análises de textos que axuden á comprensión dos conceptos teóricos da materia.
Resolución de problemas	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor.
Traballo tutelado	Traballos na aula dos alumnos, tanto individual como en grupo para a resolución de exercicios e casos prácticos, ou de temas de actualidade relacionados coa materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	O alumnado será guiado na clase na realización de exercicios e problemas para poder resolver de forma autónoma outras propostas de traballo.
Traballo tutelado	Traballos na aula dos alumnos, tanto individual como en grupo para a resolución de exercicios e casos prácticos, ou de temas de actualidade relacionados coa materia que serán dirixidos e guiados pola profesora.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Consiste na resolución de exercicios e de traballos ben de forma individual ou en grupo	15	
Traballo tutelado	Realización de exercicios e casos na propia aula	15	
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	10	
Exame de preguntas obxectivas	Proba de tipo mixto que pode incluír preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta ,preguntas de resposta corta e unha parte práctica de exercicios e problemas.	60	

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA:

A planificación da materia supón a aplicación dun sistema de avaliación continua (asistencia mínima do 80%). Polo que a cualificación final obterase da avaliación dos traballos de aula nos Gms, a presentación dun traballo e a realización de dúas probas parciais eliminatorias ao longo do cuadrimestre.

É necesario obter unha nota mínima de 4 sobre 10 nas probas parciais para superalas e se algún exame parcial é cualificado con nota inferior a 4, poderá presentarse con ese parcial na data fixada para o exame final.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola xunta de centro para o curso presente. En caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na paxina web da fctou.

Segunda convocatoria: a nota correspondente aos traballos de aula e presentación conservarase durante un curso académico, convocatorias de xuño e xullo.

Esta guía docente

anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co estudante na materia , pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achegárase aos estudantes a información e pautas concretas que sexan

necesarias en cada momento do proceso formativo. Moovi será a plataforma utilizada para a difusión desta información.

AVALIACIÓN NON CONTINUA

Os alumnos e alumnas que non sigan avaliación continua. deberán solicitar a avaliación global no primeiro mes de docencia, realizarán un exame final teórico-practico sobre todos os contidos da materia que representará o 100% da nota.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Blasco, A; Vives, R., **Fundamentos de gestion de alojamientos y restauración**, Síntesis,

Bibliografía Complementaria

Arguedas, R. Nogueras, M.T., **Planificación, dirección y gestión financiera de empresas turísticas**, Ediciones universitaria Ramón Areces,

Martin, I., **Dirección y Gestión de Empresas del sector turístico**, Piramide,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xestión dos recursos financeiros				
Materia	Xestión dos recursos financeiros			
Código	O04G740V01514			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego Inglés			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Sánchez Fernández, Patricio			
Profesorado	Sánchez Fernández, Patricio			
Correo-e	patricio@uvigo.es			
Web	http://patricio.webs.uvigo.es			
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é proporcionar ao alumnado, os coñecementos básicos e esenciais da xestión dos recursos financeiros tanto no referente á valoración dos recursos financeiros en xeral como na toma de decisións financeiras, sexan estas de investimento ou de financiamento			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Elixir alternativas óptimas para a planificación, dirección e control de empresas turísticas.	
Aplicar decisións estratéxicas na contorna económica e financeiro	
Elixir os datos relevantes que permitan emitir xuízos de carácter social, científico ou ético.	
Identificar os procesos básicos relativos á iniciativa empresarial e ser capaz de polos en marcha	

Contidos

Tema	
Tema 1. Marco conceptual da xestión financeira. Análise dos estados contables.	1.1. Función financeira da empresa e obxectivo. 1.2. O patrimonio da empresa. 1.3. Estrutura económico-financeira. 1.4. Contas anuais e medición de rendibilidade económica e financeira.
Tema 2. Tipos de interese e valor temporal do diñeiro.	2.1. O valor do diñeiro no tempo. 2.2. Capital financeiro. 2.3. Operacións financeiras de capitalización. 2.4. Rendas
Tema 3. Investimento en activo circulante da empresa turística.	3.1. Concepto e composición do activo circulante. 3.2. Concepto de ciclo na empresa. 3.3. O PMM da empresa ou duración do ciclo de explotación. 3.4. Determinación do activo circulante: especial referencia a tesouraría. 3.5. Avaliación do investimento segundo criterios financeiros.
Tema 4. Investimento en activo fixo da empresa turística.	4.1. Natureza e características do activo fixo nas empresas turísticas. 4.2. Variables explicativas do investimento. 4.3. Criterios de avaliación económica.
Tema 5. Fontes financeiras da empresa turística a longo prazo: determinación e custo	5.1. Préstamos 5.2. Leasing 5.3. Renting
Tema 6. Fontes financeiras da empresa turística a curto prazo: determinación e custo	6.1. Crédito comercial 6.2. Desconto bancario 6.3. Póliza de crédito 6.4. Comparativa crédito-prestamo 6.5. Factoring

Planificación

Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
---------------	--------------------	--------------

Resolución de problemas	15	30	45
Lección maxistral	15	60	75
Estudo de casos	15	15	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo. Posibilidade de desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de clarificar os conceptos teóricos.
Estudo de casos	

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Atención personalizada en horario de docencia dos grupos medianos (GM) ou nas horas de tutoría de atención ao alumnado

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Resolución dunha proba escrita presencial composta de parte teórica (preguntas curtas ou test) e parte práctica. Poderase esixir un nivel mínimo para superala.	33	
Lección maxistral	Avaliación mediante a realización de exercicios e/ou preguntas curtas/test sobre os contidos expostos nas sesións maxistrais. Nas probas poderase esixir un nivel mínimo para superalas.	33	
Estudo de casos	Evaluación mediante a realización de exercicios y/o preguntas curtas/test sobre los contenidos expuestos en las sesiones magistrales. En las pruebas se podrá exigir un nivel mínimo para superarlas.	33	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de **Avaliación continua** (AC), ou alternativamente optar por unha proba de **Avaliación Global** (AG).

A avaliación por defecto é a AC.

O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

-- **Avaliación continua.** En caso de non renunciar á avaliación continua:

Neste caso o alumnado deberá realizar unha serie de actividades e un conxunto de exercicios durante o curso que valerán o 33% da nota respectivamente.

-- **Avaliación global.**

O alumnado será avaliado mediante unha proba teórico-práctica na data oficial fixada no calendario de exames da Facultade. Esta proba representa o 100% da nota.

No suposto de non superar a nota en primeira oportunidade, o alumnado poderá ser avaliado de novo na segunda oportunidade a través dunha proba teórico-práctica na data oficial fixada no calendario de exames da Facultade. Esta proba suporá o 100% da nota.

En convocatorias posteriores (fin de carreira), o alumnado poderá ser avaliado de novo a través dunha proba teórico-práctica na data oficial fixada no calendario de exames da Facultade. Esta proba suporá o 100% da nota.

En todos os casos necesitarase unha nota media igual ou superior a 5 para superar a materia. No caso de avaliación

continúa, será necesaria unha nota mínima de 4 en cada actividade ou parcial para que faga media co resto e unha nota media igual ou superior a 5; en caso contrario non se superará a materia.

En caso de avaliación global, necesitarase unha nota mínima de 4 en cada unha das partes da proba (teoría e práctica) para facer media, e unha nota igual ou superior a 5 para aprobar a proba de avaliación.

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como **non presentados**.

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AMAT SALAS,O, **Contabilidad y Finanzas de Hoteles**, Ed. Gestión 2000, 1992

ANTICH CORGOS,J. MOYA CLARAMUNT,M, **Gestión Financiera. Edición para técnicos en empresas turísticas**, Ed. Síntesis, 1995

GARCIA VILLANUEVA, R Y OTROS, **Gestión Financiera en el Sector Turístico. Inversión y Financiación a L.P.**, Ed. Pirámide, 2007

Bibliografía Complementaria

BREALEY, R.A. y MYERS, S.C., **Fundamentos de Financiación Empresarial**, Ed, Mc Graw Hill, 2000

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Contabilidade de organizacións turísticas I/O04G240V01101

Empresa: Contabilidade de organizacións turísticas II/O04G240V01202

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación para o desenvolvemento da materia e exponse con flexibilidade, polo que pode darse o caso de que se apliquen axustes ao longo do curso académico.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Recursos territoriales				
Materia	Recursos territoriales			
Código	004G740V01515			
Titulación	PCEO Grado en Turismo/Grado en Geografía e Historia			
Descriptores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	1c
Lingua de impartición	Castellano			
Departamento	Historia, arte y geografía			
Coordinador/a	Patiño Romarís, Carlos Alberto			
Profesorado	Patiño Romarís, Carlos Alberto			
Correo-e	carlosalberto.patino@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
Descripción xeral	Los recursos territoriales turísticos: definición, clasificación y relevancia para la actividad turística. Técnicas de inventario de recursos turísticos. Los recursos territoriales turísticos como fundamento de las Unidades Territoriales Turísticas. Evaluación y diagnóstico de recursos turísticos. Procesos y tipologías de desarrollo turístico.			

Resultados de Formación y Aprendizaje

Código	
Resultados previstos en la materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender los fundamentos geográficos de la variedad de recursos territoriales turísticos en el globo	
Conocer, interpretar y valorar los recursos turísticos de las distintas regiones de España y de Galicia	
Asimilar y explicar la variedad de recursos territoriales turísticos de las diferentes áreas regionales del mundo desarrollado	
Asimilar y explicar la variedad de recursos territoriales turísticos de las diferentes áreas regionales del mundo subdesarrollado y los países emergentes	
Conocer y aplicar los métodos y técnicas propios del análisis geográfico, así como utilizar correctamente el vocabulario geográfico básico, para aplicarlos al estudio de los recursos territoriales turísticos	
Demostrar capacidad de comunicación oral y escrita de los conocimientos adquiridos	

Contenidos

Tema	
1. Los recursos territoriales turísticos	Definición, clasificación y relevancia para la actividad turística
2. Técnicas de inventario de recursos turísticos	Evaluación Inventario Jerarquización
3. El relieve: Estructura física del territorio en turismo y espacio turístico	Formas del relieve de mayor potencial turístico Criterios de valoración y exposición del relieve Puesta en valor turístico del relieve
4. Los diferentes climas de la Terra cómo condicionantes turísticos	El tiempo, el clima y sus variables más influyentes Productos turísticos y su relación con el clima El clima como factor de localización El clima como recurso turístico El clima como factor de atracción turística Turismo y cambio climático
5. Turismo y ecosistemas de la tierra	Indicadores de análisis de los ecosistemas como recursos turísticos Experiencias de éxito Ecoturismo

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección magistral	30	20	50
Traballo tutelado	5	30	35
Presentación	1	10	11
Salidas de estudio	3	15	18
Resolución de problemas y/o ejercicios	3	15	18
Práctica de laboratorio	3	15	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías	
	Descrición
Lección magistral	Exposición de los contenidos teóricos de la materia, con apoyo de material audiovisual y ejemplos prácticos
Traballo tutelado	Resolución de ejercicios individualmente o en grupo bajo la dirección del profesor. Debates. Seminarios
Presentación	Presentación, exposición y debate sobre actividades prácticas de la materia
Salidas de estudio	Análisis, estudio y reflexión sobre aspectos relacionados con la materia, en la realidad

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Realizar seguimiento y evaluación del trabajo, tanto del proceso como del resultado final

Evaluación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Presentación de los trabajos realizados en grupo acordes a las pautas propuestas	30	
Presentación	Presentación de los trabajos acorde a las pautas propuestas	20	
Resolución de problemas y/o ejercicios	Pruebas sobre aspectos teóricos tratados en el temario al final de cada tema	40	
Práctica de laboratorio	Pruebas y ejercicios prácticos realizados al final de cada tema	10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Las fechas y horarios de las pruebas de evaluación de las diferentes convocatorias son las especificadas en el calendario de pruebas de evaluación aprobado por la Xunta de Centro para el curso actual. En caso de conflicto o disparidad entre las fechas de los exámenes, prevalecerán las señaladas en la página web de la FCETOU.

La materia será evaluada por un sistema de evaluación continua, a partir de las competencias adquiridas. La cualificación final será la suma de los diferentes elementos evaluados teniendo en cuenta aspectos teóricos y prácticos (final numérica de 0 a 10 por la legislación vigente). Casos particulares serán expuestos el profesor/a de la materia. Los alumnos que no sigan evaluación continua podrán presentarse a los exámenes finales fijados en la programación de exámenes de la Facultad, ateniéndose a los siguientes criterios: la) Prueba escrita. Examen general de carácter teórico que supondrá el 60% de la calificación final. b) Realización de un trabajo obligatorio que supondrá el 40% de la calificación final. El plazo para mudar de evaluación continua la global en el 1º cuatrimestre es de 11 de septiembre a 11 de octubre (@ambos los dos días incluidos).

La evaluación global se realizará en las fechas oficiales de examen para cada oportunidad de evaluación establecida en el calendario académico.

En la segunda convocatoria: Se evaluará el alumno con la realización de un examen final de carácter teórico-práctico que supondrá el 50% de la cualificación final, ateniéndose a los mismos criterios ya expuestos para la primera convocatoria. Se conservarán las cualificaciones de trabajo tutelado y otras actividades de evaluación continua que el alumno ya realizara. En aquellos casos que no se cumpla alguno de los supuestos mencionados anteriormente, el alumno deberá de compensarlo mediante la realización de un trabajo en relación con el temario de la materia.

Fuentes de información

Bibliografía Básica

Alonso Fernández, J., **Geografía de los recursos y actividades turísticas**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2008

Crespi, M. e Planells, M., **Recursos turísticos**, Síntesis, 2014

Pardo Abad, C. J., **Territorio y recursos turísticos: Análisis geográfico del turismo en España**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2013

Vera Rebollo, J. F (Coord.) et al., **Análisis territorial del turismo y planificación de destinos turísticos**, Tirant lo Blanch, 2011

Bibliografía Complementaria

Antón Clavé, S. e González Reverté, F., **Planificación territorial del turismo**, UOC, 2005

Azcárate, B. et al., **Geografía regional del mundo desarrollado, subdesarrollado y países emergentes**, UNED, 2010

Besancenot, J. P., **Clima y Turismo**, Masson, 1991

Hernández Torres, S., **Recursos territoriales turísticos I y II**, Universidad de Las Palmas de Gran Canaria, 2006

Leno Cerro, F., **Técnicas de evaluación del potencial turístico**, Ministerio de Industria, Comercio y Turismo, 1993

Vera Rebollo, J. F (Coord.) et al., **Análisis Territorial del Turismo. Una nueva Geografía del Turismo**, Ariel, 1997

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Patrimonio cultural/O04G240V01404

Promoción turística/O04G240V01405

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Geografía: El turismo en el mundo actual/O04G240V01104

Outros comentarios

Esta guía docente describe las líneas de actuación que se deben llevar a cabo con el alumnado en la materia de Recursos Territoriales y se concibe de forma flexible. En consecuencia puede requerir reajustes a lo largo del curso académico promovidos por la dinámica de la clase y del grupo de destinatarios o por la relevancia de las situaciones que puedan surgir. Asimismo se aportará al alumnado la información y pautas concretas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo.

LA MATERIA SERÁ IMPARTIDA POR UN/UNA PROFESOR/A QUE SE CONTRATARÁ EN UN PROCESO PENDIENTE DE RESOLUCIÓN (CONCURSO DE PROFESORADO)

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia moderna de España				
Materia	Historia moderna de España			
Código	004G740V01521			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	López Díaz, María			
Profesorado	López Díaz, María Presedo Garazo, Antonio			
Correo-e	marial@uvigo.gal			
Web	http://moovi.uvigo.es			
Descrición xeral	Coñecemento dos fundamentos básicos da civilización e sociedade españolas da Idade Moderna, nas súas vertentes política, económica, social e cultural; e a súa interrelación con outras civilizacións e sociedades europeas e ultramarinas			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento dos conceptos principais da Historia da Península Ibérica	
Coñecemento da Historia da Península Ibérica nunha perspectiva comparada	
Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado	
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas	
Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados na bibliografía específica	

Contidos

Tema	
1. Bases estruturais	1.1. Demografía, poboación e sociedade na España moderna 1.2. Os sectores económicos na España moderna 1.3. O pensamento económico hispano: teoría e práctica (séculos XVI-XVIII)
2. Cultura e mentalidades	2.1. O problema do Renacemento español e a reforma católica 2.2. A cultura do Barroco e da Ilustración en España 2.3. Cultura popular e mentalidades na época das Luces
3. Política e relacións internacionais	3.1. Os Reis Católicos e a Monarquía española no século XVI (reinados de Carlos I e Felipe II) 3.2. A Monarquía española no século XVII: os denominados "Austrias menores" 3.3. A España borbónica. A crise do Antigo Réxime en España

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	24	34	58
Resolución de problemas	9	30	39
Obradoiro	4	6	10
Eventos científicos	2	0	2
Seminario	4	0	4
Exame de preguntas obxectivas	3	14	17
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	12	15
Observación sistemática	0	4	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Sesión dedicada á presentación do programa da materia, e a tomar un primeiro contacto cos/os alumnos/as o fin de coñecer o seu interese e motivación pola mesma
Lección maxistral	Exposición detallada por parte do docente dos contidos teóricos da materia, destacando aquelas liñas básicas que haberán de permitir o desenvolvemento das actividades relacionadas co temario.
Resolución de problemas	Actividades encamiñadas a resolución de exercicios prácticos relacionados cos contidos da materia. Inclúe o traballo con materiais bibliográficos.
Obradoiro	Actividades encamiñadas ao traballo intensivo do alumnado sobre un aspecto, tema ou conxunto de temas do programa, que implicará a lectura e manexo de bibliografía específica, responder a preguntas guía formuladas polo docente, a realización de ensaios e cuestionarios, así como a participación nas sesións de debate que leven a cabo. Dentro das mesmas inclúense dous seminarios programados.
Eventos científicos	Horas reservadas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas polo Departamento de Historia, Arte e Xeografía ou ben pola Facultade de Historia.
Seminario	Seguimento e aclaración de dúbidas sobre os contidos da materia, así como doutros traballos e exercicios prácticos requiridos aos alumnos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	A atención personalizada consistirá en resolver as dúbidas relacionadas coa lectura e análise dos diversos materiais que formarán parte dos exercicios prácticos. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).
Resolución de problemas	A atención personalizada consistirá en resolver as dúbidas relacionadas coa lectura e análise dos diversos materiais que formarán parte dos exercicios prácticos. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).
Seminario	A atención personalizada consistirá en resolver as dúbidas relacionadas coa lectura e análise dos diversos materiais que formarán parte dos exercicios prácticos. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Presentación e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos criterios fixados polo docente, dos exercicios e materiais elaborados na sesión prácticas. Pode incluír a realización dalgún cuestionario. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Análise e valoración dos conceptos apresos a partir do uso de fontes históricas e bibliográficas.	20	
Obradoiro	Presentación e análise crítica de materiais relacionados cos contidos da materia, traballados previamente ou debatidos na aula. Valorarase o grao de participación dos/os alumnos/as en devanditos debates. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado e respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna.	10	
Exame de preguntas obxectivas	Os contidos impartidos nas leccións maxistrais avaliaranse mediante a realización de dúas probas (parciais). Inclúen unha serie de preguntas de resposta curta (proba A). Para superar a materia será necesario acadar unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 sumando as probas A (Exame de preguntas obxectivas) e B (Exame de preguntas de desenvolvemento). Os resultados da aprendizaxe que serán obxecto de avaliación neste apartado son: i) Coñecemento dos acontecementos da Historia da Península Ibérica nunha perspectiva diacrónica e comparada; ii) Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado.	30	

Exame de preguntas Os contidos impartidos nas leccións maxistras avaliaranse mediante a realización de dúas probas (parciais). Inclúen unha serie de preguntas de desenvolvemento (proba B). Esta proba consiste na análise pormenorizada de varios documentos (en diversos formatos: textos, táboas, gráficas, mapas históricos, documentos iconográficos...) relacionados con contidos diferentes do temario. Para superar a materia será necesario acadar unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 sumando as probas B (Exame de preguntas de desenvolvemento) e A (Exame de preguntas obxectivas). Os resultados da aprendizaxe que serán obxecto de avaliación neste apartado son: i) Coñecemento dos acontecementos da Historia da Península Ibérica nunha perspectiva diacrónica e comparada; ii) Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado.

30

Observación sistemática	Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado, a través da realización e presentación en tempo e forma das distintas tarefas establecidas nas sesións teóricas e prácticas, seminarios, tutorías e outras actividades. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: elaboración de traballos básicos e resolución de problemas.	10
-------------------------	---	----

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade establecidos como necesarios para a avaliación continua, así como facer a entrega en tempo e forma da totalidade das tarefas asociadas. De igual maneira, deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándoas como propias" (dle-rae).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de avaliación global deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do *Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado* da Universidade de Vigo). Estes/as alumnos/as serán avaliados dos contidos da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que respresentará o 30% restante. Tal como se indica na descrición pormenorizada das probas, esta proba escrita constará de dúas partes: unha equivalente ao Exame de preguntas obxectivas (proba A), e outra equivalente ao Exame de preguntas de desenvolvemento (proba B). Así mesmo, o devandito traballo deberá estar asinado, como mínimo, un mes antes da realización do exame oficial e entregarse coincidindo coa data fixada polo Centro para a realización do mesmo en cada convocatoria. En todos os casos (modalidade presencial, semipresencial e opción mencionada no art. 3.10), para superar a materia, requírese obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 na proba escrita (contidos teóricos e prácticos).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Domínguez Ortiz, A. (dir.), **Historia de España, vols. 5, 6 e 7**, 1.ª edición, Planeta, 1988-89

Floristán, A. (coord.), **Historia de España en la Edad Moderna**, 1.ª edición, Ariel, 2004

Fontana, J. & Villares, R. (dirs.), **Historia de España, vols. 3, 4 e 1**, 1.ª edición, Crítica & Marcial Pons, 2007-08

Jover Zamora, J. M.ª (dir.), **Historia de España, fundada por Ramón Menéndez Pidal, vols. 17 a 31**, 1.ª edición, Espasa-Calpe, 1989-

Martínez Ruiz, E. et al., **España moderna**, 1.ª edición, Istmo, 1992

Rodríguez García, J. & Castilla Soto, J., **Diccionario de términos de Historia de España. Edad Moderna**, 1.ª edición, Ariel, 2005

Bibliografía Complementaria

Lynch, John, **Historia de España. Vol. 5. Edad Moderna - Crisis y Recuperación, 1598-1808**, Crítica, 2005

García Cárcel, R.; Simón Tarrés, A., Rodríguez, A.; Contreras, J., **Manual de historia de España. 3. Siglos XVI-XVII**, 1.ª edición, Historia 16, 1991

Artola, M., **La Hacienda del Antiguo Régimen**, 1.ª edición, Alianza, 1982

Capel Martínez, R. M.ª & Cepeda Gómez, J., **El siglo de las Luces. Política y sociedad**, 1.ª edición, Síntesis, 2006

Comín, F., Hernández, M. & Llopis, E. (eds.), **Historia económica de España: siglos X-XX**, 1.ª edición, Crítica, 2002

Domínguez Ortiz, A., **Sociedad y estado en el siglo XVIII español**, 1.ª edición, Ariel, 1976

Elliott, J., **La España Imperial, 1469-1716**, 5.ª edición, Vicens Vives, 1986

Fernández Albaladejo, P., **Fragmentos de Monarquía. Trabajos de historia política**, 1.ª edición, Alianza, 1992

Franco Rubio, G. A., **Cultura y mentalidad en la España Moderna**, 1.ª edición, Mergablum, 1999

García Cárcel, R., **Las culturas del Siglo de Oro**, 1.ª edición (red. 1989), Historia 16, 1998

González Enciso, A. et al., **Historia económica de la España moderna**, Actas, 1992

Lynch, J., **Los Austrias (1516-1700)**, 3.ª edición, Crítica, 2007

Lynch, J., **El siglo XVIII**, 1.ª edición, Crítica, 1991

Marcos Martín, A., **España en los siglos XVI, XVII y XVIII: economía y sociedad**, 1.ª edición, Crítica, 2000

Nadal, J., **La población española. Siglos XVI al XX**, 2.ª edición corr. y aum., Ariel, 1986

Sánchez Blanco, F., **La Ilustración en España**, 1.ª edición, Akal, 1997

Vincent, B. & Ruiz Ibáñez, J. J., **Los siglos XVI-XVII. Política y sociedad**, 1.ª edición, Síntesis, 2007

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Historia moderna universal/O02G251V01402

Historia: Metodología da historia/O02G251V01401

Outros comentarios

Recoméndase ter cursado a materia de Historia Moderna Universal. Así mesmo, cursar a materia de Historia Moderna de Galicia que se imparte no curso seguinte.

Ao longo do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través dos cursos Moodle da plataforma TEM@, polo que todos/as os/as alumnos/as deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia contemporánea de España				
Materia	Historia contemporánea de España			
Código	004G740V01522			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Prada Rodríguez, Julio			
Profesorado	Lozano Ramírez, Amado Tierra Prada Rodríguez, Julio			
Correo-e	jprada@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	Coñecemento dos principais acontecementos e os procesos xerais de cambio e continuidade da Historia contemporánea española.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento dos conceptos principais da Historia de Península Ibérica	
Coñecemento da Historia da Península Ibérica nunha perspectiva comparada	
Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado	
Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna	
Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en bibliografía específica	

Contidos

Tema	
1. A CRISE DO ANTIGO RÉXIME E A IMPLANTACIÓN DO ESTADO LIBERAL	1.1. O reinado de Fernando VII. 1.2. A Era Isabelina. 1.3. O Sexenio Democrático. 1.4. A Restauración Borbónica. 1.5. As transformacións económicas e sociais.
2. A CRISE DO ESTADO LIBERAL, DITADURA, REPÚBLICA E GUERRA CIVIL	2.1. A crise da Restauración. 2.2. A Ditadura de Primo de Rivera. 2.3. A Segunda República. 2.4. A guerra civil.
3. FRANQUISMO E TRANSICIÓN DEMOCRÁTICA. A ESPAÑA ACTUAL	3.1. A consolidación do réxime franquista. 3.2. O segundo franquismo. 3.3. A transición a democracia e os gobernos de Felipe González. 3.4. A España actual.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	22	55	77
Eventos científicos	2	0	2
Seminario	8	14	22
Traballo tutelado	5	30	35
Resolución de problemas de forma autónoma	2	1	3
Resolución de problemas	3	0	3
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	0	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Observación sistemática	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Explicación dos contidos máis relevantes da materia por parte do profesor.
Eventos científicos	Asistencia a actividades de temática transversal ou diversa organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía, a Facultade de Historia ou a Área de Historia Contemporánea.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo individual ou en grupo sobre un tema específico a partir de materiais de diversa natureza co obxectivo de afondar nunha selección de contidos de especial dificultade ou relevancia introducidos ou non nas sesións maxistrais.
Traballo tutelado	Traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado orientados ao achegamento aos instrumentos de recompilación de información e ás fontes propias da época contemporánea ou á realización de traballos monográficos, individuais ou colectivos baseados en bibliografía específica. Deberán estar asignados inexcusablemente antes do remate do primeiro mes do cuadrimestre.
Resolución de problemas de forma autónoma	RESOLUCIÓN DE PROBLEMAS DE FORMA AUTÓNOMA: Actividades orientadas á resolución de problemas e/ou exercicios na aula relacionados cos contidos introducidos nas sesións maxistrais que inclúan a resolución de forma autónoma de comentarios e composicións de texto histórico, mapas históricos, análise e interpretación de materiais gráficos, videográficos e filmográficos, etc.
Resolución de problemas	Sesións orientadas á formulación de cuestións relacionadas coa materia nas que o alumnado, baixo a supervisión do profesorado e co seu seguimento e orientación, debe desenvolver as solucións axeitadas para a resolución do problema ou exercicio presentado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	A atención personalizada consistirá no seguimento individualizado das actividades orientadas á elaboración dos traballos prácticos realizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: TODO O ALUMNADO: Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle (MooVi), Uvigo). ALUMNADO PRESENCIAL: seguimento na aula e nas titorías. ALUMNADO NON PRESENCIAL: Campus Remoto (enlace MooVi).
Resolución de problemas	A atención personalizada consistirá no seguimento e orientación sobre o estudo de contidos, a preparación de actividades, probas de avaliación e realización dos traballos en grupo. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: TODO O ALUMNADO: Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle (MooVi, Uvigo). ALUMNADO PRESENCIAL: seguimento na aula e nas titorías. ALUMNADO NON PRESENCIAL: Campus Remoto (enlace MooVi).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	Selección, presentación, análise e crítica dos materiais traballados. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado.	15	
Traballo tutelado	Presentación, defensa e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos parámetros indicados, dos traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado. Valorarase o marco teórico, a estrutura e articulación do traballo, a reflexión crítica sobre as fontes e a bibliografía e o seu uso correcto e a presentación e exposición formal do mesmo. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en bibliografía específica ou no traballo con fontes históricas e análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas. Para superar a materia será preciso obter, nesta proba, unha cualificación mínima de 1,5 puntos dun máximo de 3 puntos.	30	
Resolución de problemas de forma autónoma	Presentación e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos parámetros indicados, dos exercicios prácticos sinalados. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna. Para superar a materia será preciso obter, nesta proba, unha cualificación mínima de 0,75 puntos dun máximo de 1,5 puntos.	5	

Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame escrito. Valoraranse os coñecementos teóricos da disciplina, a estruturación lóxica das ideas, a conciencia evolutiva dos distintos procesos históricos, a claridade expositiva, o espírito crítico, a madureza do estilo literario (sintaxe, léxico, ortografía, etc.) e a coherencia expositiva. Todo elo mediante probas de avaliación que poderán incluír preguntas ou temas de resposta longa ou de desenvolvemento, comentarios e composicións de texto histórico, incluíndo o comentario de gráficas, imaxes, textos escritos, etc., e cuestións de resposta breve orientadas a determinar a adquisición dos conceptos básicos da materia polo alumnado. Para superar a materia será preciso acadar unha cualificación mínima de 2 puntos dun máximo de 4. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: coñecemento da Historia da Península Ibérica nunha perspectiva comparada e coñecemento dos conceptos principais da Historia de Península Ibérica.	40
---------------------------------------	---	----

Observación sistemática	Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado e da súa participación activa a través da realización da totalidade das actividades e probas que conforman a programación da materia, incluído o foro. Para o seu control é imprescindible a entrega dunha ficha por parte do alumnado antes de rematar a primeira quincena do cuadrimestre. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas.	10
-------------------------	--	----

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo, deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e, no seu caso, o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándolas como propias" (dle-rae).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, participación en foros, etc.).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de avaliación global deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuadrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo), examinarase de todo o programa da materia, o cal deberá preparar a partir da bibliografía básica sinalada, mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e do resto das actividades prácticas fixadas no curso, que suporán en conxunto un 30% da nota. Todas estas probas, no caso de que así o requiran, deberán estar asignadas, como mínimo, un mes antes da realización do exame oficial de cada convocatoria ou oportunidade e entregaranse non máis aló da data de realización do mesmo en cada una destas. En todos os casos (modalidade presencial, semipresencial e opción polo mencionado art. 64.g), para superar a materia, requírese obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 tanto na parte teórica como en todas e cada unha das probas que conforman a parte práctica.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Aviles, J.; Egido, A. y Mateos, A., **Historia Contemporánea de España desde 1923. Dictadura y democracia.**, Ed. Centro de Estudios Ramón Areces, 2011

Buldain Jaca, B. (dir.), **Historia Contemporánea de España (1808-1923)**, Akal, 2011

Canal, J. (dir), **Historia Contemporánea de España. 2 vols.**, Taurus, 2017

Bibliografía Complementaria

VV.AA., **Historia de España (vols. 6 a 12)**, Marcial Pons, 2006-2014

Paredes, J. (coord.), **La España contemporánea**, Ariel, 2010

Guerrero, A.; Rueda, G. y Pérez garzón, J. S., **Historia política, 1808-1874**, Ediciones Itsmo, 2004

Avilés, J.; Sueiro, S. y Elizalde, M. D., **Historia política, 1875-1939**, Ediciones Itsmo, 2002

Marín, J. M.; Molinero, C. e Ysàs, P., **Historia política 1939-2000**, Ediciones Itsmo, 2001

Rueda Herranz, G., **España 1790-1900. Sociedad y condiciones económicas**, Ediciones Itsmo, 2006

Sánchez Marroyo, F., **La España del Siglo XX. Economía, demografía y sociedad**, Ediciones Itsmo, 2003

Artola, M., **La burguesía revolucionaria (1808-1874)**, Alianza Editorial, 2006

Martínez Cuadrado, M., **La burguesía conservadora (1874-1931)**, 1ª, Alianza Editorial, 1974

Tusell, J., **Historia de España en el siglo XX.**, 1ª, Taurus, 1998

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades, polo que todo o alumnado deberá estar dado de alta na plataforma de teledocencia e ter cubertos os seus datos de perfil

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Mundo actual				
Materia	Historia: Mundo actual			
Código	004G740V01523			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	En constitución Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Prada Rodríguez, Julio			
Profesorado	García Varela, Pablo Prada Rodríguez, Julio			
Correo-e	jprada@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
Descrición xeral	Estudo dos principais acontecementos e os procesos xerais de cambio e continuidade da Humanidade a partires da segunda metade do século XX en perspectiva diacrónica, con especial atención á realidade europea sen renunciar ao estudo comparado doutros espazos mundiais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias

Coñecemento da Historia da integración europea

Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado

Elaboración de traballos básicos e de iniciación

Contidos

Tema	
1. Os fundamentos do mundo actual.	1.1. A Guerra Fría e a política de bloques. 1.2. A evolución económica a partires da Segunda Guerra Mundial. 1.3. O mundo capitalista. O proceso de integración europea. 1.4. O mundo comunista. 1.5. Descolonización e Terceiro Mundo.
2. Entre dous milenios.	2.1. A nova Orde Internacional. 2.2. A crise do Estado de Benestar. 2.3. Os grandes conxuntos rexionais. 2.4. Os retos do presente.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	22	55	77
Eventos científicos	2	0	2
Traballo tutelado	5	30	35
Seminario	8	14	22
Resolución de problemas de forma autónoma	2	1	3
Resolución de problemas	3	0	3
Exame de preguntas de desenvolvemento	6	0	6
Observación sistemática	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Actividades introductorias	Sesións orientadas a presentar a materia, tomar contacto co alumnado e reunir información sobre as súas competencias, motivacións e intereses.
Lección maxistral	Explicación dos contidos da materia polo profesor.
Eventos científicos	Asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía, a Facultade de Historia e a Área de Historia Contemporánea
Traballo tutelado	Traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado orientados ao achegamento aos instrumentos de recompilación de información e ás fontes propias da época contemporánea. Deberán estar asignados inexcusamente antes do remate do primeiro mes do cuadrimestre.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo individual ou en grupo sobre un tema específico a partir de materiais de diversa natureza co obxectivo de afondar nunha selección de contidos de especial dificultade ou relevancia introducidos ou non nas sesións maxistrais.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades orientadas á resolución de problemas e/ou exercicios na aula relacionados cos contidos introducidos nas sesións maxistrais que inclúan a resolución de forma autónoma de comentarios e composicións de texto histórico, mapas históricos e análise e interpretación de materiais gráficos, videográficos é/ou filmográficos.
Resolución de problemas	Sesións orientadas á formulación de cuestións relacionadas coa materia nas que o alumnado, baixo a supervisión do profesorado, debe desenvolver as solucións axeitadas para a resolución do problema ou exercicio presentado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Todo o alumnado: curso virtual na plataforma de Teledocencia Moodle (Moovi, Uvigo), Titoría presencial (despacho), Titoría no Campus Remoto, correo electrónico. Docencia presencial: preferentemente seguimento na aula, seminarios e titorías presenciais.
Traballo tutelado	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Todo o alumnado: curso virtual na plataforma de Teledocencia Moodle (Moovi, Uvigo), Titoría presencial (despacho), Titoría no Campus Remoto, correo electrónico. Docencia presencial: preferentemente seguimento na aula, seminarios e titorías presenciais.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Presentación e entrega, na data sinalada dos traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado. Valorarase o marco teórico, a estrutura e articulación do traballo, a reflexión crítica sobre as fontes e a presentación formal do mesmo. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Elaboración de traballos básicos e de iniciación. Para superar á materia, débese obter neste apartado unha puntuación mínima de 1,5 e máxima de 3 puntos.	30	
Seminario	Selección, presentación, análise e crítica dos materias trabaxados e capacidades para fomentar o debate, a discusión e a participación. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento da Historia da integración europea Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado Elaboración de traballos básicos e de iniciación Para superar á materia, débese obter neste apartado unha puntuación mínima de 0,75 e máxima de 1,5 puntos.	15	
Resolución de problemas de forma autónoma	Presentación e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos parámetros indicados, dos exercicios prácticos sinalados. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento da Historia da integración europea Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado Elaboración de traballos básicos e de iniciación Para superar á materia, débese obter neste apartado unha puntuación mínima de 0,25 e máxima de 0,5 puntos.	5	

Exame de preguntas de desenvolvemento	Valoraranse os coñecementos teóricos da materia, a estruturación de ideas e a precisión e claridade expositiva a través de dúas probas de avaliación que incluírán tanto probas de contido teórico como comentarios de textos, composición de textos, mapas e gráficas. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia. Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias. Coñecemento da Historia da integración europea Para superar á materia, débese obter neste apartado unha puntuación mínima de 2 e máxima de 4 puntos.	40
Observación sistemática	Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado, resultado da asistencia, participación continua e activa a través da realización de todas as actividades que conforman á materia (incluíndo os foros); que se traducen na presentación de tarefas establecidas nas sesións teóricas e prácticas, seminarios, tutorías e outras actividades. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Elaboración de traballos básicos e de iniciación.	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo, deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e, no seu caso, o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándolas como propias" (dle-rae).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, participación en foros, etc.).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de "avaliación global" deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo). O alumnado que non poida acollerse á avaliación continua, e o comunique no prazo fixado, examínase de todo o programa da materia, o cal deberá preparar a partir da bibliografía básica sinalada, mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e do resto das actividades prácticas fixadas no curso, que suporarán en conxunto un 30% da nota. Todas estas probas, no caso de que así o requiran, deberán estar asignadas, como mínimo, un mes antes da realización do exame oficial de cada convocatoria ou oportunidade e entregaranse non máis aló da data de realización do mesmo en cada unha destas. En todos os casos (modalidade presencial, semipresencial e opción polo mencionado art. 19.4), para superar a materia, requírese obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 tanto na parte teórica como en cada unha das probas que conforman a parte práctica.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

MONTERO, M., **Historia del Presente. De la Guerra Fría al Mundo de Hoy**, Pinolia, 2023

CASSASAS, J., **El Mundo Actual. Desde 1848 hasta nuestros días. La Construcción del Presente**, 2005, Ariel,

MAMMARELLA, G., **Historia de Europa contemporánea desde 1945 hasta hoy**, Ariel, 2008

DÍEZ ESPINOSA et al., **Historia del Mundo Actual (desde 1945 hasta nuestros días)**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Val, 2006

Bibliografía Complementaria

NÚÑEZ SEIXAS, J.M., **Las utopías pendientes. Una breve historia del mundo desde 1945**, Crítica, 2015

PAREDES, J. (coord.), **Historia Universal contemporánea. II: de la Primera Guerra Mundial a nuestros días**, Ariel, 2000

NOUSCHI, M., **Historia del siglo XX. Todos los mundos, el mundo**, Cátedra, 1996

MARTINEZ CARRERAS, et als., **Historia del mundo actual**, Marcial Pons, 1996

ARÓSTEGUI, J., BUCHRUCKER, C. e SABORIDO, J., dirs, **El mundo contemporáneo. Historia y Problemas**, Crítica, 2001

ARACIL, R., OLIVER, J. e SEGURA, A., **El mundo actual. De la segunda guerra mundial a nuestros días**, Universitat de Barcelona, 1998

JUDT, T., **Postguerra. Una historia de Europa desde 1945**, Taurus, 2006

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades, polo que todo o alumnado deberá estar dado de alta na plataforma de teledocencia e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia da arte contemporánea				
Materia	Historia da arte contemporánea			
Código	004G740V01524			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Nodar Fernández, Victoriano			
Profesorado	Nodar Fernández, Victoriano			
Correo-e	vnodar@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	A materia de Historia da Arte Contemporánea abarca temporalmente dende o derradeiro cuarto do século XVIII ata o momento actual. Arquitectura, escultura e pintura.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Lectura da obra de arte como documento excepcional dos gustos estéticos e da mentalidade do pasado

Capacidade para a interpretación da obra de arte nos diferentes períodos de estudo dende unha perspectiva metodolóxica múltiple.

Contidos

Tema

I.-ORIXES E FUNDAMENTOS DÁ ARTE NA IDADE CONTEMPORÁNEA. A ARTE DÁ ILUSTRACIÓN.	1. Neoclasicismo 2. Prerromantismo
II.- O SÉCULO XIX E OS MOVEMENTOS ARTÍSTICOS NO CAMBIO DE SÉCULO.	1.-Romantismo 2.- Realismo 3.- Revolución, renovación e decadentismo: do Impresionismo ao Postimpresionismo
III.- O SÉCULO XX. VANGARDAS HISTÓRICAS. A ARTE DESPOIS DE 1945.	1.- Vanguardas Históricas: primeiras vangardas e período de entreguerras 2.- As segundas vangardas. Arte de 1945 a 1970. 3.- A Posmodernidade e as tendencias máis actuais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	24	30	54
Traballo tutelado	7	20	27
Eventos científicos	2	2	4
Resolución de problemas	6	10	16
Seminario	5	0	5
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	10	12
Presentación	1	4	5
Observación sistemática	0	4	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia e toma de contacto co alumno.
Lección maxistral	Exposición e explicación dos contidos da materia por parte do profesor.
Traballo tutelado	Traballos sobre algún aspecto relacionado coa arte contemporánea.

Eventos científicos	Reservanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas desde o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia.
Resolución de problemas	Comentario de textos e/ou imaxes de obras de arte relacionadas coas diferentes tendencias da Arte Contemporánea.
Seminario	Seguimento do avance e resolución de problemas relacionados coa materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Traballárase co alumnado individualmente ou en grupo, sobre a realización de comentario de textos e/ou imaxes de obras de arte relacionadas coas diferentes tendencias da Arte Contemporánea. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (FaiTic, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en FaiTic).
Traballo tutelado	Traballárase cos alumnos individualmente ou en grupo, tanto as fontes necesarias para a realización dos seus traballos e os problemas teóricos ou prácticos que poidan xurdir. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (FaiTic, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en FaiTic).
Seminario	Traballárase cos alumnos individualmente ou en grupo, tanto as fontes necesarias para a realización dos seus traballos e os problemas teóricos ou prácticos que poidan xurdir. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (FaiTic, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en FaiTic).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Traballo monográfico sobre un artista ou movemento relacionados coa Arte Contemporánea. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Capacidade para recoñecer e reflexionar sobre as principais aportacións artísticas ao longo da historia. Lectura da obra de arte como documento excepcional dos gustos estéticos e da mentalidade do pasado.	20	
Resolución de problemas	Presentación e entrega de comentarios de texto e/ou imaxes de obras de arte relacionadas coas diferentes tendencias da Arte Contemporánea. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Capacidade para recoñecer e reflexionar sobre as principais aportacións artísticas ao longo da historia.	20	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba teórica consistente no desenvolvemento dun tema no que se deberán relacionar ideas de diferentes momentos ou tendencias da Arte Contemporánea. Para superar a materia, é necesario acadar nesta proba unha cualificación mínima de 5 puntos. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: O coñecemento da Historia da Arte Xeral como proceso complexo, aberto e discontinuo a partir da compartimentación do tempo histórico en diversos períodos. Capacidade para recoñecer e reflexionar sobre as principais aportacións artísticas ao longo da historia.	20	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba consistente nun comentario breve de cinco obras de arte relacionadas co temario. Para superar a materia, é necesario acadar nesta proba unha cualificación mínima de 5 puntos. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: O coñecemento da Historia da Arte Xeral como proceso complexo, aberto e discontinuo a partir da compartimentación do tempo histórico en diversos períodos. Capacidade para recoñecer e reflexionar sobre as principais aportacións artísticas ao longo da historia.	20	

Presentación	Presentación dos resultados do traballo monográfico sobre un artista ou movemento relacionado coa Arte Contemporánea. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: O coñecemento da Historia da Arte Xeral como proceso complexo, aberto e discontinuo a partir da compartimentación do tempo histórico en diversos períodos. Lectura da obra de arte como documento excepcional dos gustos estéticos e da mentalidade do pasado.	10
Observación sistemática	Valoración do traballo autónomo do alumnado, a través da realización de cuestionarios sobre os contidos da materia. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Capacidade para recoñecer e reflexionar sobre as principais aportacións artísticas ao longo da historia. Lectura da obra de arte como documento excepcional dos gustos estéticos e da mentalidade do pasado.	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos.

Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan acceder á mesma porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles.

Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais (Artigo 12 do Regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á avaliación continua, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que supoñerá o 70% da nota final, e un traballo obligatorio, que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- ARIAS ANGLÉS, Enrique, **Del Neoclasicismo al Impresionismo. Historia del arte español 3**, Akal, 1999
- GOMBRICH, Ernst, **La Historia del Arte**, Debate, 1997
- ROSENBLUM, Robert / JANSON, H.W., **El arte del siglo XIX**, Akal, 1992
- SCHAPIRO, Meyer, **El arte moderno**, Alianza, 1993
- ANTIGÜEDAD DEL CASTILLO-OLIVARES, Mª Dolores et aliis, **el arte del siglo XIX**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2010
- ARNALDO, Javier, **El movimiento romántico**, Historia 16, 1989
- GARCÍA MELERO, José Enrique, **Historia del Arte Moderno. vol. IV. el arte del siglo XVIII**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2011
- RODRÍGUEZ RUÍZ, Delfín, **Barroco e Ilustración en Europa**, Historia 16, 1989

Bibliografía Complementaria

- ARGAN, Giulio Carlo, **El arte moderno. Del Iluminismo a los movimientos contemporáneos**, Akal, 1991
- BOZAL FERNANDEZ, Valeriano (Ed), **Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas, Vol I y II**, Visor, 1996
- CHIPP, Herschel B., **Teorías del arte contemporáneo. Fuentes artísticas y opiniones críticas**, Akal, 1995
- CURTIS, William JR, **La Arquitectura Moderna desde 1900**, Hermann Blume, 1986
- DAIX, Pierre, **Historia cultural del arte moderno. De David a Cézanne**, Cátedra, 2002
- DAIX, Pierre, **Historia cultural del arte moderno. El siglo XX**, Cátedra, 2002
- EISENMAN, Stephen F. (et al.), **Historia crítica del arte del siglo XIX**, Akal, 2001
- FER, Briony / BATCHELOR, David / WOOD, Paul, **Realismo, Racionalismo, Surrealismo**, Akal, 1999
- FOSTER, Hal / KRAUSS, Rosalind / BOIS, Yve-Alain / BUCHLOH, Benjamin H.D., **Arte desde 1900. Modernidad, antimodernidad, posmodernidad**, Akal, 2006
- HAMILTON, George Heard, **Pintura y escultura en Europa 1880/1940**, Cátedra, 1989
- HARRISON, Charles /FRASCINA, Francis / PERRY, Gill, **Primitivismo, Cubismo y Abstracción**, Akal, 1998
- HEREU, Pere / MONTANER, Josep María / OLIVERAS, Jordi, **Textos de arquitectura de la modernidad**, Nerea, 1994
- HERNANDO, Javier, **Arquitectura en España 1770-1900**, Cátedra, 1989
- HITCHCOCK, Henry Russell, **Arquitectura de los siglos XIX y XX**, Cátedra, 1985

HONOUR, Hugh, **Neoclasicismo**, Xarait, 1982

LUCIE-SMITH, Edward, **Movimientos artísticos desde 1945**, Destino, 1993

MARCHÁN FIZ, Simón, **Fin de siglo y los primeros (1890-1917)**, Espasa Calpe, 1994

MARCHÁN FIZ, Simón, **Las vanguardias históricas y sus sombras (1917-1930)**, Espasa Calpe, 1995

MARCHÁN FIZ, Simón, **Del arte objetual al arte concepto (1960-1974)**, Akal, 1986

MORALES YMARÍN, José Luis, **Pintura en España 1750-1808**, Cátedra, 1994

NOVOTNY, Fritz, **Pintura y escultura en Europa 1780-1880**, Cátedra, 2008

REYERO HERMOSILLA, Carlos / FREIXA, Mireia, **Pintura y escultura en España 1800-1910**, Cátedra, 2005

RODRIGUEZ LLERA, Ramón, **El arte en el siglo XX**, Creaciones Vincent Gabrielle, 2009

URRUTIA, Ángel, **Arquitectura española. Siglo XX**, Cátedra, 1997

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Arte: Arte clásica/O02G251V01203

Historia da arte medieval/O02G251V01404

Historia da arte moderna/O02G251V01502

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través dos cursos Moodle da plataforma TEM@, polo que todos os alumnos/as deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xeografía: Sistemas de representación xeográfica				
Materia	Xeografía: Sistemas de representación xeográfica			
Código	004G740V01525			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale OB	Curso 5	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	de Uña Álvarez, Elena Pilar			
Profesorado	de Uña Álvarez, Elena Pilar			
Correo-e	edeuna@uvigo.gal			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Estudo e experimentación das bases técnicas en Xeografía, introducindo ó análise e tratamento dos datos xeográficos na súa representación gráfica e cartográfica. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento aplicado da Xeografía no marco da metodoloxía científica: formulación de hipóteses, selección de información e técnicas.	
Coñecemento e análise dos principais sistemas xeográficos de representación gráfica e cartográfica, amosando capacidade para establecer os seus requisitos de uso en diversos contextos.	
Habilidade na realización de exercicios prácticos, con aplicación de técnicas xeográficas cualitativas ou cuantitativas, sobre procesos e dinámica do territorio	
Capacidade para elaborar e comunicar resultados de traballos aplicados, coidando a calidade, e xerando aportacións significativas.	

Contidos

Tema	
1.- Tecnoloxías de información xeográfica	1.1.- Xeoinformación e TIG 1.2.- Fotogrametría 1.3.- Teledetección 1.4.- Sistemas de información xeográfica (SIG)
2.- Os datos xeográficos	2.1.- Natureza dos datos e estadísticos básicos 2.2.- Diagramas e gráficos de datos 2.3.- Cartogramas
3.- Representacións cartográficas	3.1.- Antecedentes 3.2.- Evolución histórica 3.3.- Lectura de mapas 3.4.- Aplicaciones

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	3	1	4
Lección maxistral	16	20	36
Eventos científicos	5	6	11
Seminario	4	4	8
Prácticas con apoio das TIC	15	22	37
Exame de preguntas obxectivas	4	20	24

Observación sistemática	0	10	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	7	9
Práctica de laboratorio	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades para detectar coñecementos previos, intereses e motivacións do alumnado. Presentación dos obxectivos, contidos, metodoloxía e desenvolvemento da materia.
Lección maxistral	Explicación e reflexión dos contidos teóricos guiadas polo docente como referentes das aplicacións prácticas da materia.
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Seminario	Seguimento e orientación de contidos explicados e preparación de temas de avaliación ou de traballos encargados.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais da materia, a través das TIC.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	A atención personalizada consistirá na revisión dos exercicios, probas e traballos; na resolución de dúbidas e toma de acordos para calquer aspecto da dinámica da materia. Realizarase a través dos seguintes recursos: curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).
Actividades introdutorias	A atención personalizada consistirá na orientación do nivel de aprendizaxe requirido, a introdución dos materiais, a resolución de dúbidas e a explicación da dinámica do desenvolvemento da materia. Realizarase a través dos seguintes recursos: curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Avaliación de coñecementos e competencias con una serie de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamiento, selección). Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento aplicado da Xeografía no marco da metodoloxía científica: formulación de hipóteses, selección de información e técnicas; Coñecemento e análise dos principais sistemas xeográficos de representación gráfica e cartográfica, amosando capacidade para establecer os seus requisitos de uso en diversos contextos.	40	
Observación sistemática	Participación activa do alumnado nas sesións e actividades propostas polo docente, tendo en conta a avaliación continua do traballo autónomo na aula e na plataforma de teledocencia. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento e análise dos principais sistemas xeográficos de representación gráfica e cartográfica, amosando capacidade para establecer os seus requisitos de uso en diversos contextos. Capacidade para elaborar e comunicar resultados de traballos aplicados, coidando a calidade, e xerando aportacións significativas.	10	
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado resolverá os exercicios, aplicando os coñecementos. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento e análise dos principais sistemas xeográficos de representación gráfica e cartográfica, amosando capacidade para establecer os seus requisitos de uso en diversos contextos; Habilidade na realización de exercicios prácticos, con aplicación de técnicas xeográficas cualitativas ou cuantitativas, sobre procesos e dinámica do territorio.	20	
Práctica de laboratorio	Avaliación de coñecementos e competencias mediante a execución de prácticas. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Habilidade na realización de exercicios prácticos, con aplicación de técnicas xeográficas cualitativas ou cuantitativas, sobre procesos e dinámica do territorio; Capacidade para elaborar e comunicar resultados de traballos aplicados, coidando a calidade, e xerando aportacións significativas.	30	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Establécense dous sistemas de avaliación: continua (probos e actividades desenvolvidas ao longo do cuatrimestre) e global (datos oficiais de exame para cada oportunidade de avaliación establecida no calendario académico), entre os que o alumnado poderá elixir. Para superar a avaliación continua o alumnado deberá acadar una calificación mínima do 50% en cada un dos ítems de avaliación. O alumnado que non cumpra un mínimo do 80% das actividades prácticas nos prazos establecidos, pasará ao modelo de avaliación global. Os contados teóricos avaliaranse mediante a realización de dúas probas (parciais). En caso de non acadar a calificación mínima nalgún dos ítems de avaliación, a máxima nota posible será a máis alta dentro do suspenso (Artigo 32.2 do Regulamento sobre a Avaliación da Universidade de Vigo, do 2023).

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que teñan recoñecida á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través da plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a. Serán cualificados cun cero calquera situación na que se "copien no sustancial obras alleas, dándolas como propias" (dle-rae).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase apartir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Respecto aos eventos científicos (horas reservadas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas pola Área, o Departamento ou a Facultade), no caso do alumnado semipresencial, as actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da calificación final (observación sistemática).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de "avaliación global" deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo, do 2023). O estudantado que opte pola modalidade de avaliación global será avaliado do programa da materia mediante una proba teórica (40%) e unha proba práctica (60%); deberase acadar un mínimo do 50% da calificación máxima en cada unha de estas probas para superar a materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Aguilera, M.J. et al., **Fuentes, tratamiento y representación de la información geográfica**, 1ª, UNED, 2003
- Jimenez, J. & Monteagudo, J. (Eds.), **La documentación cartográfica**, 1ª, Universidad de Huelva, 2001
- Olaya, V., **Sistemas de Información Geográfica**, 2ª, CreateSpace Independent Publishing Platform, 2020
- Peña Llopis, J., **Sistemas de información geográfica aplicados a la gestión del territorio**, 4ª, Club Universitario, 2009
- Pérez Navarro, A. (Coord.), **Introducción a los sistemas de información geográfica y geotelemática**, 1ª, UOC, 2011
- Santos Preciado, J.M., **Estadística elemental para historiadores y geógrafos**, 1ª, UNED, 2009
- Walford, N., **Geographical data analysis**, 1ª, Wiley, 1995
- OSGeo, **Open Source Geospatial Foundation**, <http://www.osgeo.org>, Acceso 2022
- Copernicus, **La mirada de Europa sobre la Tierra**, <https://www.copernicus.eu/es>, Acceso 2022
- IDEE, **Infraestructura de Datos Espaciales de España**, <https://www.idee.es>, Acceso 2022
- IGN, **Instituto Geográfico Nacional**, <https://www.ign.es/web/ign/portal>, Acceso 2022
- SITGA, **Información Xeográfica de Galicia**, <http://mapas.xunta.gal/portada>, Acceso 2022

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente expón as liñas xerais de desenvolvemento da materia e pode sufrir reaxustes pola dinámica do grupo ou imprevistos.

Ao longo do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será

ofrecida a través dos cursos Moodle da plataforma TEM@, polo que todos os alumnos/as deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas en empresas - Turismo				
Materia	Prácticas en empresas - Turismo			
Código	004G740V01981			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	5	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Profesorado	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Correo-e	chedesmareque@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Actividades realizadas polos estudantes en empresas, institucións e entidades alleas á Universidade que teñen como obxectivo complementar a súa formación universitaria.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Complementar a formación dos estudantes a través do desenvolvemento de actividades en empresas, institucións e entidades externas á Universidade	

Contidos

Tema
Realización de prácticas externas en entidades públicas/privadas, empresas e institucións

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	0.5	1	1.5
Traballo tutelado	0.5	0.5	1
Prácticum, Practicas externas e clínicas	0	295.5	295.5
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas(Repetida non usar)	0	2	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Proceso de selección do posto de prácticas. Tutoría personalizada con titores. Actividade autónoma do alumno.
Traballo tutelado	Entrevista realizada co titor académico
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Execución das prácticas. Actividade autónoma do alumno. Realización memoria e presentación ao seu titor académico

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introductorias	Envío de mails a todos os matriculados e xuntanza explicativa do proceso de asignación de empresas e alumnos; seguimento presencial en tutorías e por e-mail, confección de convenios, asignación de titores
Probas	Descrición

Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas(Repetida non usar)	Interacción co coordinador de prácticas e co titor académico para presentación de informes Anexo IV, Anexo VI e preparación da memoria das prácticas curriculares dentro dos prazos
---	---

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas(Repetida non usar)	Entrevista co titor académico, entrega e presentación da memoria das prácticas externas realizada polo alumnado.	100	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para avaliación do alumno o titor académico terá en conta: Entrevistas realizadas co titor da universidade, Elaboración da memoria por parte do alumno, Informe realizado polo titor na empresa ou institución á finalización da práctica, Informe realizado polo alumno á finalización da práctica. A entrega da documentación por parte do alumno será como mínimo 20 días antes do peche das actas de cada convocatoria. No caso de non superar a materia na primeira convocatoria o titor, tendo en conta a documentación achegada pola empresa ou organización onde se fixeron as prácticas e polo alumno, decidirá sobre a forma de superar a materia en 2ª convocatoria, se é o caso.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Grao - Turismo				
Materia	Traballo de Fin de Grao - Turismo			
Código	004G740V01991			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	-	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Profesorado	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Correo-e	chedesmareque@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Traballo fin de grao consiste na realización dun traballo orixinal e inédito por parte do alumnado que deberá facer de maneira persoal e autónoma, seguindo as orientacións dun titor ou titora académico. Está orientado a que cada estudante mostre a capacidade de integración dos diversos contidos formativos recibidos e a adquisición das competencias reflectidas nesta guía docente: definir a metodoloxía dun proxecto e formular un plan de traballo relacionado cun ou varios dos ámbitos de coñecemento presentes no Grao; levar a cabo o traballo proxectado; presentar e defender publicamente o TFG.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender de forma sistemática e crítica unha temática, problema ou ámbito de estudo, incorporando marcos teóricos e coñecementos dispoñibles, así como xuízos que inclúan unha reflexión de carácter social, científica e/ou ética.	
Aplicar procesos e procedementos para recoller, analizar e interpretar datos e información relevante de maneira metódica en orde a xerar unha conclusión ou proposta dentro dunha temática, problema ou ámbito de estudo, sostida por argumentos ou razoamentos coherentes.	
Adquirir compromisos e exercer responsabilidades persoais de carácter profesional, pondo en práctica hábitos de traballo individual, imprescindibles para realizar actividades intelectuais complexas durante un período de tempo determinado.	
Elaborar un texto escrito que se axuste a criterios de calidade e convencións académicas dentro da área propia de estudo e que recolla de forma sistemática a formulación, proceso e resultado do traballo fin de grao.	
Transmitir os coñecementos e habilidades adquiridas, e presentar de forma rigorosa e convincente o traballo realizado, de forma escrita e oral.	

Contidos

Tema	
Cada estudante abarcará unha temática, problema ou ámbito de estudo que constitúa o obxecto do traballo fin de grao dentro da área propia do Grao de Turismo	Desenvolver o tema de acordo ás suxestións dos titores e seguindo os formatos propostos pola facultade

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo previo	4	26	30
Traballo tutelado	4	76	80
Aprendizaxe baseado en proxectos	1	149	150
Traballo	2	38	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Estudo previo	Deseño do traballo, recompilación, descrición e análise de fontes e/ou bibliografía
Traballo tutelado	Tutorías personalizadas
Aprendizaxe baseado en proxectos	Desenvolvemento central do traballo. Actividade autónoma na que cada estudante leva a cabo un proxecto orixinal e inédito seguindo as orientacións dun titor ou titora académico

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Seguimento e control titor presencial, móbil ou e-mail da evolución e desenvolvemento do traballo
Estudo previo	Proposta de esquema do traballo, obxectivos, capítulos e fontes bibliográficas
Traballo tutelado	Interacción titor/a alumn@ respecto de proposta de capítulos e cumprimento de obxectivos intermedios e globais

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
TraballoDefensa pública do TFG ante Tribunal Avaliador	100	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Presentación e defensa individual do traballo e os seus resultados. As datas das distintas convocatorias son as publicadas no calendario oficial aprobado pola Xunta de Centro da Fcetou para o curso 24/25.

Valorarase tanto o contido do traballo como a calidade da súa estrutura e desenvolvemento. Tamén se valorará a capacidade de comunicación escrita e oral do alumno, así como como capacidade de interacción co Tribunal.

O titor/a deberá presentar un informe sobre a evolución e realización do traballo que engadirá una puntuación entre 0 e 10.

O alumnado deberá elixir, no momento da solicitude, se desexa ser avaliad@ pol@ seu titor/a ou por un tribunal colexiado; a calificación dependerá nun 70% do traballo escrito e nun 30% na presentación oral.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

A información e documentación específica do traballo fin de grao, así como o proceso de asignación dos traballos e temas expónse a través de moovi e a páxina web do centro <http://fcetou.uvigo.es/>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Grao - Xeografía e Historia				
Materia	Traballo de Fin de Grao - Xeografía e Historia			
Código	004G740V01992			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	-	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Prada Rodríguez, Julio			
Profesorado	Prada Rodríguez, Julio			
Correo-e	jprada@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				
Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Código				
Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Contidos				
Tema				
Planificación				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
Avaliación				
Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Outros comentarios sobre a Avaliación				
Bibliografía. Fontes de información				
Bibliografía Básica				
Bibliografía Complementaria				
Recomendacións				